

DOKUMENTASJONSNOTAT SPØRREUNDERSØ- KELSE TIL LOKALPOLITIKERE 2016

Innhold

1. SPØRREUNDERSØKELSE TIL LOKALPOLITIKERE I FORBINDELSE MED KOMMUNEREFORMEN 2016	2
1.1 UNDERSØKELSENS FORMÅL OG INNHOLD	2
1.2 UTVALG	3
1.3 UTVIKLING AV SPØRRESKIEMA	4
1.4 DATAINNSAMLINGSPROESS OG UTVIKLING I SVARPROSENT	5
1.5 FRAFALLSANALYSE.....	7
2. BETRAKTNINGER OM UNDERSØKELSENS REPRESENTATIVITET	8
2.1 REPRESENTATIVITET LANGS UTVALGETS KJENNETEGN.....	8
2.2 VEKTING	12
3. FREKVENSTABELLER OG DESKRIPTIV STATISTIKK	14
3.1 BAKGRUNNSVARIABLER.....	14
3.2 ØVRIGE SPØRSMÅL.....	31
3.3 SURVEYEKSPERIMENT	44
3.3.1 Hensikt.....	44
3.3.2 Gjennomføring	44
3.3.3 Resultat	46

1. Spørreundersøkelse til lokalpolitikere i forbindelse med kommunereformen 2016

Dette notatet redegjør for gjennomføring av spørreundersøkelsen rettet mot alle norske lokalpolitikere i 2016 i forbindelse med prosjektet «Nullpunktsmåling av kommunereformen» ledet av Senter for økonomisk forskning (SØF) på oppdrag for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Samarbeidspartnere har vært Handelshøyskolen BI (BI), Samfunnsøkonomisk analyse AS, Nivi og Telemarksforskning.

Ansvarlig for undersøkelsen var Rune Sørensen fra BI. Samfunnsøkonomisk analyse AS sto for den praktiske gjennomføringen.

1.1 Undersøkelsens formål og innhold

Prosjektets overordnede mål er å gjennomføre en «nullpunktsmåling» av kommunereformen langs de fire målene for reformen:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Det er utviklet relevante indikatorer for hvert av de fire målene med reformen. Disse er systematisert i en database som gjør det mulig å se status for indikatorene i 2016 for alle norske kommuner. Datasettet er ment å benyttes ved en senere effektmåling av reformen, da med mål om å se hvordan reformen har bidratt til endringer i disse indikatorene.

En sentral del av datagrunnlaget er spørreundersøkelsen sendt til alle landets lokalpolitikere. Formålet med undersøkelsen er å legge grunnlaget for en effektanalyse av kommunesammenslåing. Undersøkelsen omfatter derfor representantenes synspunkter og vurderinger av en rekke forhold av betydning for lokaldemokratiet, spesielt forhold som kan tenkes påvirket av reformen.

Dette gjelder representantenes:

- arbeidsinnsats som folkevalgt
- egen vurdering av kompetanse

- vurdering av kommunestyrets innflytelse
- deres rolleforståelse, herunder vektleggingen av rollen som ombud for enkeltpersoner og saker versus vektlegging av rollen som overordnet beslutningstaker
- deres prioritering av inntekter (skattenivå) og fordeling av inntekter mellom ulike oppgaver.

I tillegg kartlegges representantenes syn på kommunereformen.

1.2 Utvalg

Undersøkelsen er sendt til alle norske folkevalgte lokalpolitikere per februar 2016. Kontaktinformasjon ble gjort tilgjengelig fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Populasjonen besto av i underkant av 30 000 folkevalgte, både valgte representanter og vararepresentanter. Det var i alt **10 725 valgte representanter** som er de relevante for oss i denne sammenhengen.

To tredeler av de valgte representantene var registrert med epostadresse. Etter en manuell innhenting av om lag 1 100 epostadresser, endte vi opp med et utvalg på 79 pst. av de valgte representantene, totalt **8 456 respondenter**.

SØAs nettbaserte surveyløsning (Enalyzer) identifiserte en rekke eposter som enten var feil, manglende eller feil tegnsetting, eller med tilbakemelding om at adressen ikke lenger er i bruk. Etter en manuell gjennomgang og kvalitetssikring, ble utvalget redusert med ytterligere **564 eposter betraktet som ikke aktive**.

I alt **mottok 7 892 lokalpolitikere spørreundersøkelsen**. Se tabell under for en fullstendig oversikt.

Tabell 1.1

Utvalg og dekningsgrad med epostadresser

	Antall	Epost KMD	Egeninnhenting epost	Utvalg
Folkevalgte	29 607	13 949		
Valgt	10 725	7 322	1 134	8 456
Vara	10 882	6 620		
	Antall			
Utvalg	8 456			
Døde eposter	564			
Bruttoutvalg	7 892			

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

1.3 Utvikling av spørreskjema

Spørreskjemadesign ble utviklet over en intensiv periode med interne arbeidsmøter. Til dette arbeidet knyttet vi også til oss Erik Dalen i Ipsos som kvalitetssikret skjemaets logikk og presisjon.

Vi gjennomførte intern testing av det nettbaserte skjemaet før det ble sendt til pilotering hos tre tilfeldig valgte kommuner.

En siste runde med justeringer ble gjennomført internt før utsendelse i utgangen av mai 2016.

For å sikre en så høy svarprosent som mulig la vi vekt på å lage et effektivt spørreskjema slik at den opplevde byrden for respondenten ble holdt så lav som mulig. Videre la vi ressurser i å utforme en motiverende følgepost som inneholdt nødvendig informasjon om personvern og oppdragets formål. Undersøkelsen er godkjent av Personvernombudet for forskning.

1.4 Datainnsamlingsprosess og utvikling i svarprosent

Spørreundersøkelsen ble gjennomført elektronisk til et utvalg på 7 907. SØA benytter den nettbaserte survey-løsningen Enalyzer¹.

Datainnsamlingsperioden strakk seg fra 26. mai 2016 til utgangen av august 2016, altså omtrent tre måneder. Vi ønsket å ha undersøkelsen aktiv såpass lenge for at kostnadene ved å gjøre det er ubetydelige, på grunn av sommerferie i juli og for at vi ønsket å øke svarprosenten så mye som mulig gjennom gjentatte påminnelser.

I alt sendte vi ni påminnelser om å besvare undersøkelsen med ujevne mellomrom. Påminnelserne ble utelukkende sendt til respondenter som på tidspunktet for påminnelse enda ikke hadde benyttet linken i invitasjonen, og dessuten ikke hadde svart at de ikke ønsket å delta i undersøkelsen. Se figur under for utvikling i antall svar fordelt på påminnelsene.

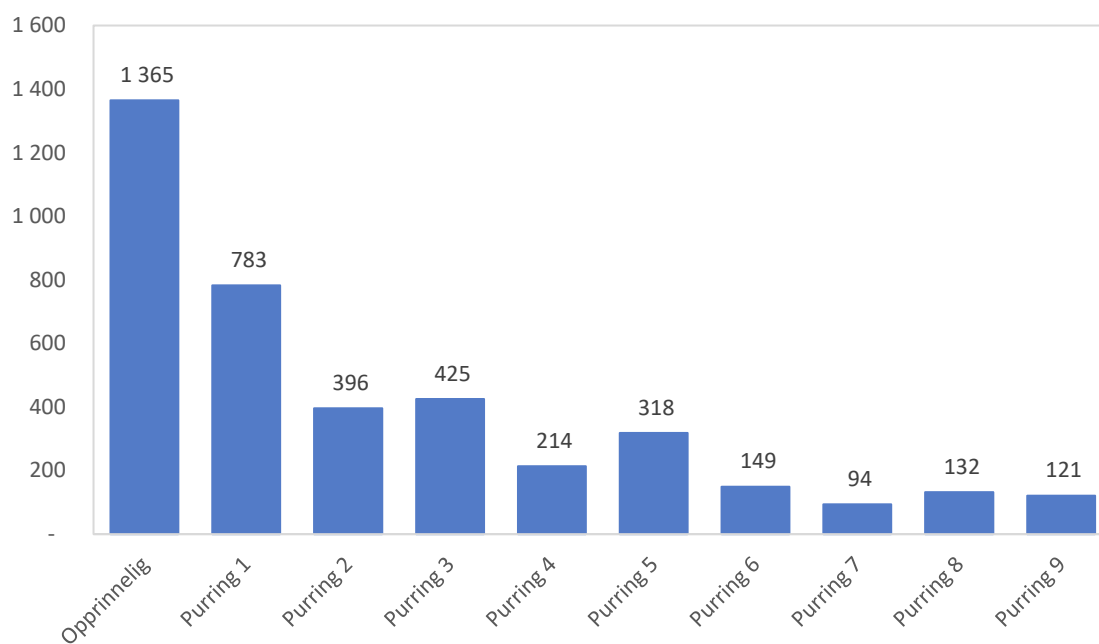
Vi fikk et drastisk fall i besvarelser allerede etter første utsendelse. Omtrent en tredel av svarene kom før første purring. Etter tre purringer hadde vi innhentet to tredeler av den endelige mengden svar. Likevel så vi det som hensiktsmessig å sende påminnelser, da alle rundene bidro til å øke svarprosenten med minst tre prosentpoeng.

I alt gjennomførte omtrent 3 600 folkevalgte kommunestyrerepresentanter undersøkelsen, noe som gir en svarprosent på 46. Se tabell under.

¹ (link)

Figur 1.2

Antall svar fordelt på purringer

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Tabell 1.3

Gjennomføring og svarprosent

	Antall	Prosent
Bruttoutvalg	7 907	100%
Ikke besvart	3 084	39%
Ønsker ikke delta	750	9%
Ufullstendig	462	6%
Gjennomført	3 611	46%
Svarprosent		51,5%
Svarprosent inkl. avslåtte		61,0%

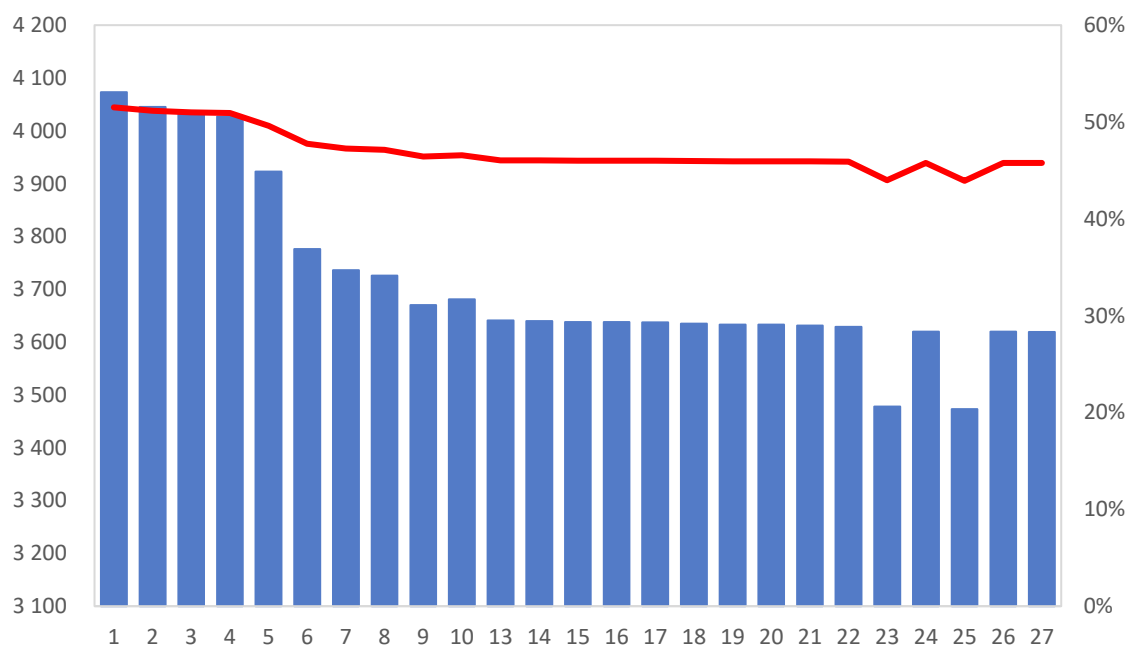
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

1.5 Frafallsanalyse

Av utvalget vårt i underkant av 7 900 besvarte 50,6 prosent første spørsmål. Som forventet faller en del respondenter av underveis i undersøkelsen, særlig etter spørsmål 3, 4 og 5.

Antall svar, og dermed svarprosenten, stabiliserer seg rundt spørsmål 9, og vi ender opp med en svarprosent på 46 på siste spørsmål (3 611 respondenter svarer på dette spørsmålet), jf. figuren under.

Figur 1.4
Frafallsanalyse, antall svar og svarprosent per spørsmål.

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

2. Betrakninger om undersøkelsens representativitet

Vi gir i dette kapitlet oversikt over undersøkelsens representativitet ved å sammenligne populasjonen og de som har svart (utvalget) etter kommunestørrelse og folketall.

2.1 Representativitet langs utvalgets kjennetegn

Tabellene under viser populasjonen og utvalget av valgte kommunestyrerepresentanter fordelt på kommunestørrelse (fem grupper), fylke og partitilhørighet. Antall svar og svarprosent vises også. For partitilhørighet viser vi også svarprosenten sammenlignet med populasjonens størrelse.

Representativiteten er god og jevnt fordelt mellom kommunegruppene etter befolkningsstørrelse. Ingen av gruppene har en svarprosent under 50.

Oslo kommune er praktisk talt fraværende i undersøkelsen, og representantene i Finnmarkskommunene har litt lavere svarprosent enn de øvrige kommunene. For øvrig er det små forskjeller i frafall avhengig av folketallet i kommunene og fylke.

I underkant av hundre kommuner oppfyller ikke våre krav til antall svar og svarprosent for å presenteres på kommunenivå. Vi vurderer det ikke som hensiktsmessig å rapportere resultater på kommuner med færre enn tre gjennomførte undersøkelser eller under 20 pst. svar i forhold til populasjonen. Dette gjelder i alt 99 kommuner, jf. figur 2.4 til slutt i dette kapitlet. Gruppen av kommuner til høyre i diagrammet har færre enn tre svar. Dette omfatter i alt 73 kommuner. Av de øvrige er det 26 kommuner som har en svarprosent som er lavere enn 20.

Når såpass mange kommuner faller utenfor våre krav til antall svar og svarprosent rapporteres ingen resultater på kommunenivå. Resultater rapporteres og drøftes kun for aggregater av kommuner eller andre kjennetegn ved respondentgruppen.

Tabell 2.1

Vurderinger av representativitet på **kommunestørrelse** basert på svarprosenter

	Antall kommuner	Populasjon	Utvalg	Antall svar	Svarprosent
Inntil 3 000	158	2 672	1 733	879	51 %
3 000 - 10 000	156	3 694	2 693	1 363	51 %
10 000 - 20 000	58	1 836	1 443	782	54 %
20 000 - 50 000	41	1 631	1 359	700	52 %
50 000 eller mer	15	788	664	342	52 %
Sum	428	10 621	7 892	4 066	52 %

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Tabell 2.2

Vurderinger av representativitet på **fylker** basert på svarprosent

	Antall kommuner	Populasjon	Utvalg	Antall svar	Svarprosent
Østfold		504	397	223	56 %
Akershus		766	593	337	57 %
Oslo		59	9	1	11 %
Hedmark		532	362	175	48 %
Oppland		622	478	227	47 %
Buskerud		585	494	273	55 %
Vestfold		398	307	162	53 %
Telemark		498	392	177	45 %
Aust-Agder		331	254	150	59 %
Vest-Agder		397	311	168	54 %
Rogaland		728	568	296	52 %
Hordaland		835	624	318	51 %
Sogn og Fjordane		564	408	181	44 %
Møre og Romsdal		902	620	319	51 %
Sør-Trøndelag		623	465	246	53 %
Nord-Trøndelag		529	399	213	53 %
Nordland		904	628	320	51 %
Troms		478	373	191	51 %
Finnmark		366	210	89	42 %
Sum		10 621	7 892	4 066	52 %

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

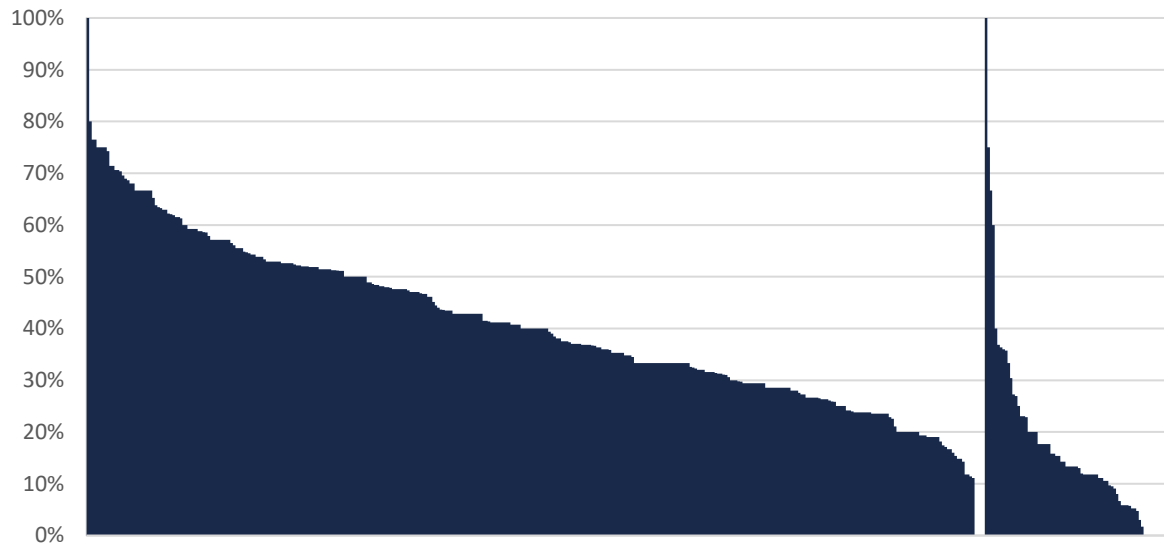
Tabell 2.3Vurderinger av representativitet på **partitilhørighet** basert på svarprosjenter

	Populasjon	Utvalg	Svarprosent	Svarprosent ift. populasjon
Arbeiderpartiet	3 460	2 546	50 %	37 %
Fremskrittspartiet	889	708	39 %	31 %
Høyre	1 954	1 520	51 %	40 %
Kristelig Folkeparti	623	479	55 %	43 %
Senterpartiet	1 774	1 296	52 %	38 %
Sosialistisk Venstreparti	359	271	65 %	49 %
Venstre	546	401	58 %	43 %
Miljøpartiet de Grønne	232	155	57 %	38 %
Pensjonistpartiet	44	34	53 %	41 %
Rødt	81	60	57 %	42 %
Felleslister	182	164	56 %	51 %
Lokale lister	454	258	58 %	33 %
Andre lister	23	15	47 %	30 %
Sum	10 621	7 907	52 %	38 %

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Figur 2.4

Svarprosent som andel av befolkningen. Over og under 3 besvarelser per kommune.

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

2.2 Vekting

Ideelt sett skal svarene fra en spørreundersøkelse som dette gi et miniatyr-bilde av den samlede populasjonen de ble 'trukket' fra. I dette tilfellet ble utvalget noe redusert på grunn av mangelfull kontaktinformasjon, men vi anser at utvalget med e-post adresser er representativt for populasjonen av valgte kommunestyrerepresentanter i 2015.

Svarene fra undersøkelsen (antall svar) skal ideelt sett gi et representativt bilde av hvordan den sanne populasjonen svarer fordelt på kjønn, alder, geografi, partitilhørighet osv. Frafall medfører imidlertid at noen grupper kan bli overrepresentert og andre er underrepresentert i utvalget. Selvseleksjon er et typisk problem. I dette tilfellet er selvseleksjon en direkte funksjon av målgruppen vi forsøker å måle, og dermed noe vi må ta høyde for i tolkningen av svarene.

For å kunne gjøre mer treffsikre analyser av datamaterialet er det nyttig å gjennomføre en vekting av besvarelsene. En vanlig metode er å justere besvarelsene med vekter. Metoden tilegner den enkelte respondenten en vekt som korrigerer for om den er over- eller underrepresentert i interessante og viktige grupper av utvalget. Dersom respondenten befinner seg i en gruppe som er overrepresentert vektbesvarelsene ned ved å tillegge den en vekt mindre enn én, og motsatt dersom respondentens kjennetegn er underrepresentert i utvalget får den en vekt større enn én.

I denne undersøkelsen vektbesvarelsene etter partitilhørighet. Vektene er gjengitt i tabellen på forrige side per parti. Som vi kan se er Kristelig Folkeparti overrepresentert i utvalget vårt (6,5 pst.) sammenlignet med populasjonen (5,9 pst.). Dette medfører at respondenter som med tilhørighet til KrF vektbesvarelsene ned. Ett svar fra KrF 'telles' bare 0,9 ganger i summeringer og gjennomsnitt av besvarelser i undersøkelsen.

Motsatt er tilfellet for Fremskrittspartiet, som er underrepresentert i utvalget. Disse respondentenes svar vektbesvarelsene opp med 1.24.

Som vi kan se er det ikke de store avvikene mellom populasjonens fordeling og utvalget. Likevel mener vi det styrker analysegrunnlaget å gjennomføre og tillegge vektene som presentert i tabell 2.5 under.

Følgelig vil alle tabeller og figurer som illustrerer svarfordelinger vektbesvarelsene med partiets vekt.

Tabell 2.5

Beregning av vektor basert på partitilhørighet

	Populasjon	Utvalg	Andel av populasjon	Andel av utvalg	Vekt
Arbeiderpartiet	3 460	2 546	32.6 %	31.5 %	1.04
Fremskrittspartiet	889	708	8.4 %	6.8 %	1.24
Høyre	1 954	1 520	18.4 %	19.1 %	0.96
Kristelig Folkeparti	623	479	5.9 %	6.5 %	0.90
Senterpartiet	1 774	1 296	16.7 %	16.6 %	1.01
Sosialistisk Venstreparti	359	271	3.4 %	4.3 %	0.79
Venstre	546	401	5.1 %	5.7 %	0.90
Miljøpartiet de Grønne	232	155	2.2 %	2.2 %	1.01
Pensjonistpartiet	44	34	0.4 %	0.4 %	0.94
Rødt	81	60	0.8 %	0.8 %	0.91
Felleslister	182	164	1.7 %	2.3 %	0.76
Lokale lister	454	258	4.3 %	3.7 %	1.16
Andre lister	23	15	0.2 %	0.2 %	1.26
Sum	10 621	7 907			

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

3. Frekvenstabeller og deskriptiv statistikk

Dette kapittelet viser deskriptiv statistikk for denne undersøkelsen. Alle tabeller og figurer i de påfølgende kapitlene er vektet med partitilhørighet som beskrevet i kapittel 2.2 over. Vektingen medfører minimale endringer sammenlignet med direkte bruk av svarfrekvenser, men vi mener likevel vektingen styrker presisjonen av undersøkelsen på aggregert nivå.

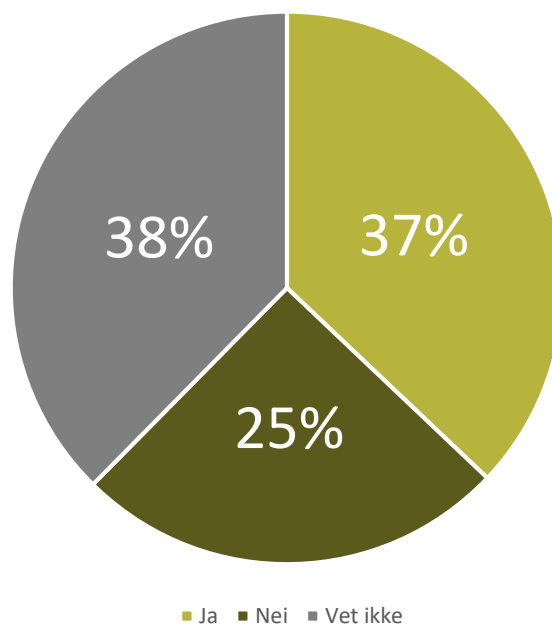
3.1 Bakgrunnsvariabler

Spørsmål 13: Tar du sikte på å stille til gjenvalg som kommunestyrerepresentant? (N=3 638, 46%)

	Antall	Pst.
Ja	1 349	37 %
Nei	921	25 %
Vet ikke	1 368	38 %
Sum	3 638	

Figur 3.1

Tar du sikte på å stille til gjenvalg som kommunestyrerepresentant? (N = 3 638, 46%)

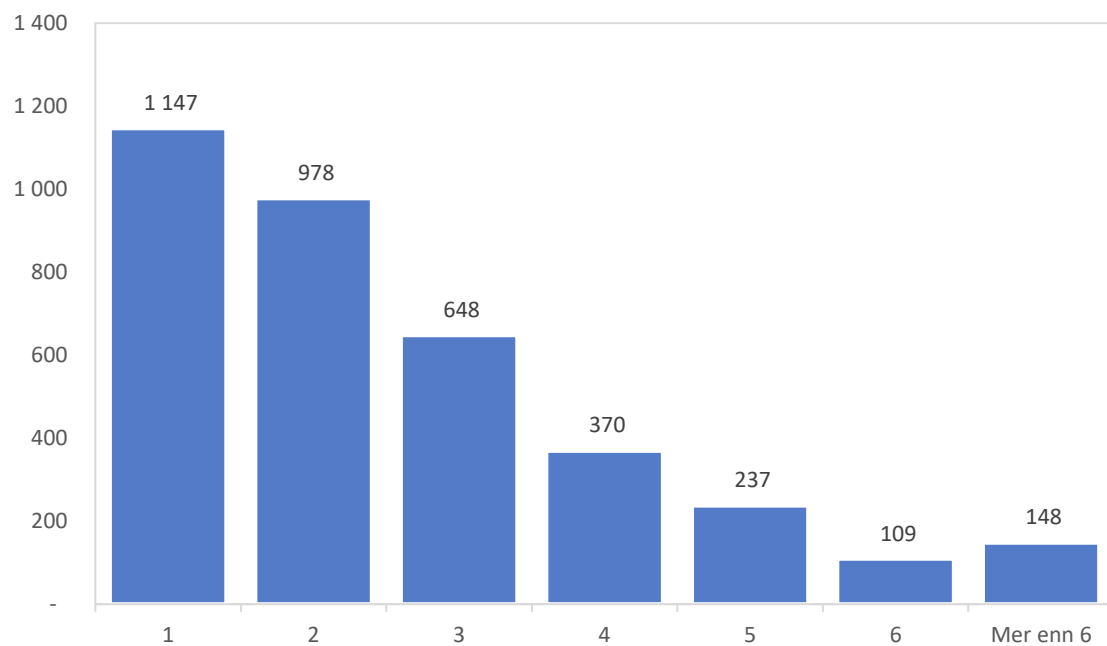
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 14: Hvor mange valgperioder har du i alt vært medlem av et kommunestyre? (N=3 637, 46%)

	Antall	Pst.
1	1 147	32 %
2	978	27 %
3	648	18 %
4	370	10 %
5	237	7 %
6	109	3 %
Mer enn 6	148	4 %
Sum	3 637	

Spørsmål 3.2

Hvor mange valgperioder har du i alt vært medlem av et kommunestyre? (N = 3 637, 46%)

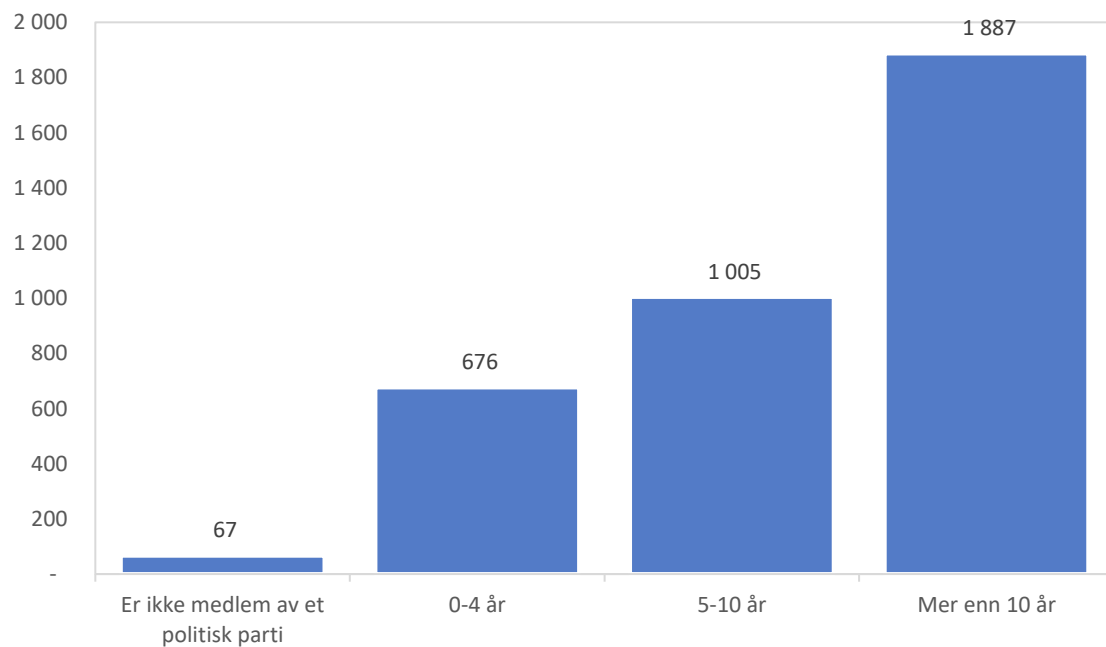
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 15: Hvor lenge har du vært medlem av det partiet du nå representerer? (N=2 635, 46%)

	Antall	Pst.
Er ikke medlem av et politisk parti	67	2 %
0 – 4 år	676	19 %
5 – 10 år	1 005	28 %
Mer enn 10 år	1 887	52 %
Sum	3 635	

Spørsmål 3.3

Hvor lenge har du vært medlem av det partiet du nå representerer? (N = 3 635, 46%)

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

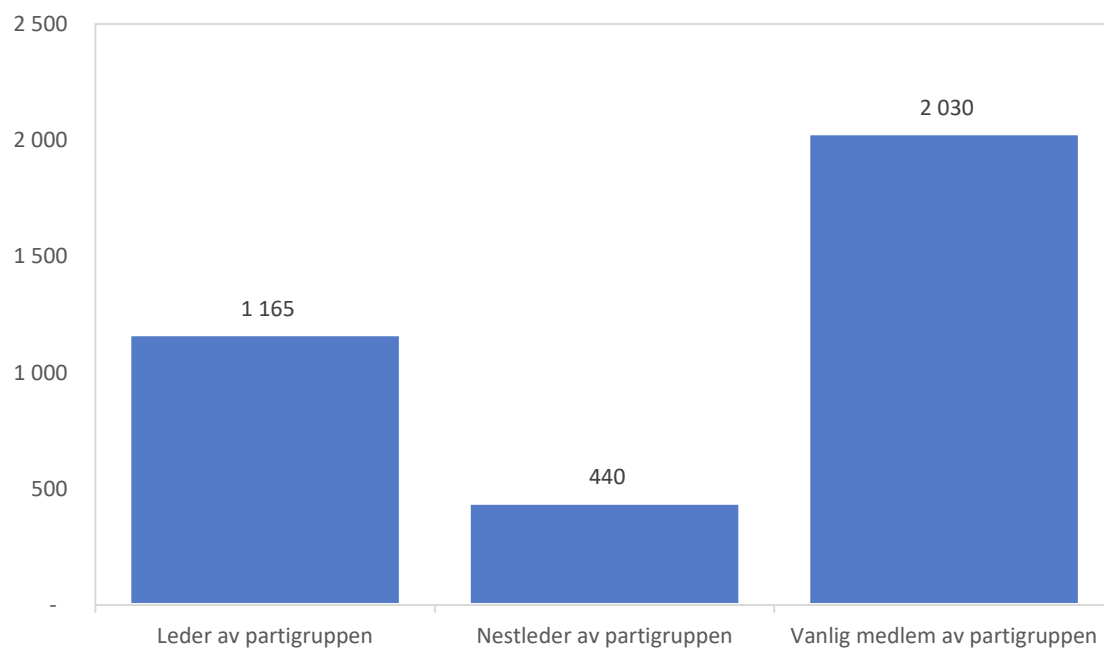
Spørsmål 16: Hvilken stilling har du i partigruppen i kommunestyret?

(N=3 635, 46%)

	Antall	Pst.
Leder	1 165	32 %
Nestleder	440	12 %
Vanlig medlem	2 030	56 %
Sum	3 635	

Spørsmål 3.4

Hvilken stilling ar du i partigruppen i kommunestyret? (N = 3 635, 46%)

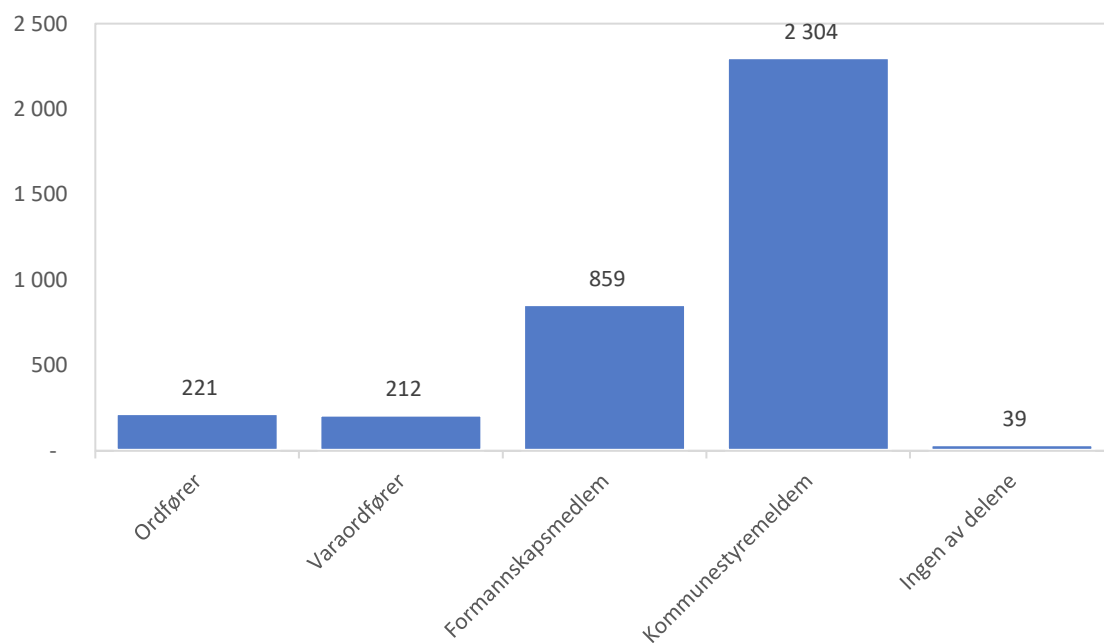
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 17: Er du ... (N=3 634, 46%)

	Antall	Pst.
Ordfører	221	6 %
Varaordfører	212	6 %
Formannskapsmedlem	859	24 %
Kommunestyremedlem	2 304	63 %
Ingen av delene	39	1 %
Sum	3 634	

Spørsmål 3.5

Er du ... (N = 3 634, 46%)

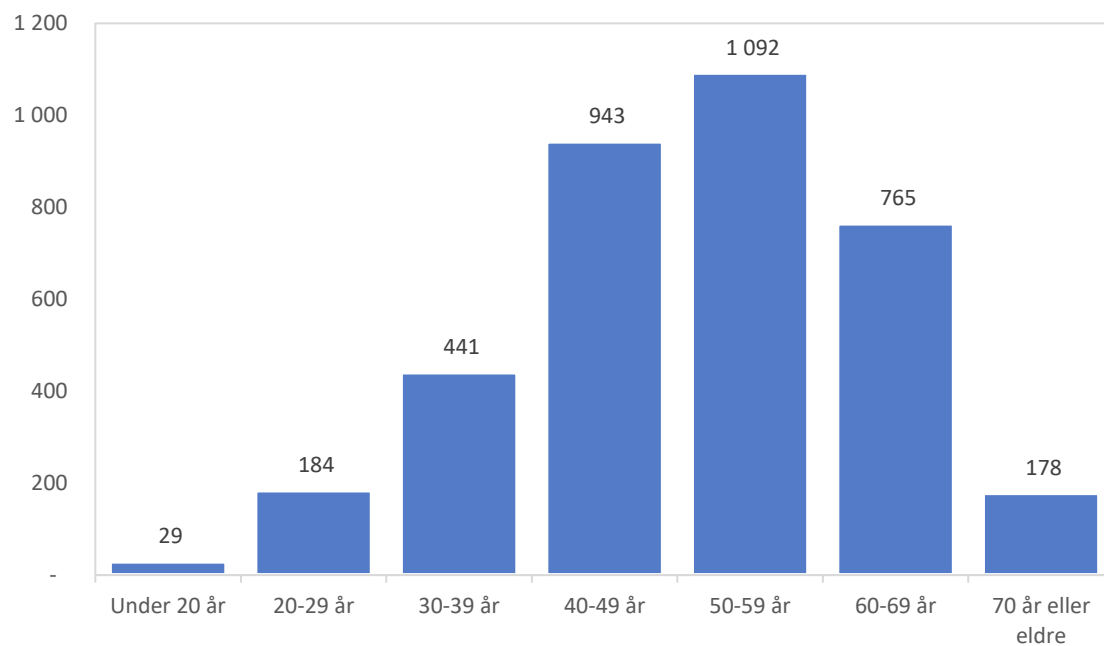
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 18: Hva er din alder? (N=3 631, 46%)

	Antall	Pst.
Under 20 år	29	1 %
20 – 29 år	184	5 %
30 – 39 år	441	12 %
40 – 49 år	943	26 %
50 – 59 år	1 092	30 %
60 – 69 år	765	21 %
70 år eller eldre	178	5 %
Sum	3 631	

Spørsmål 3.6

Hva er din alder? (N = 3 631, 46%)

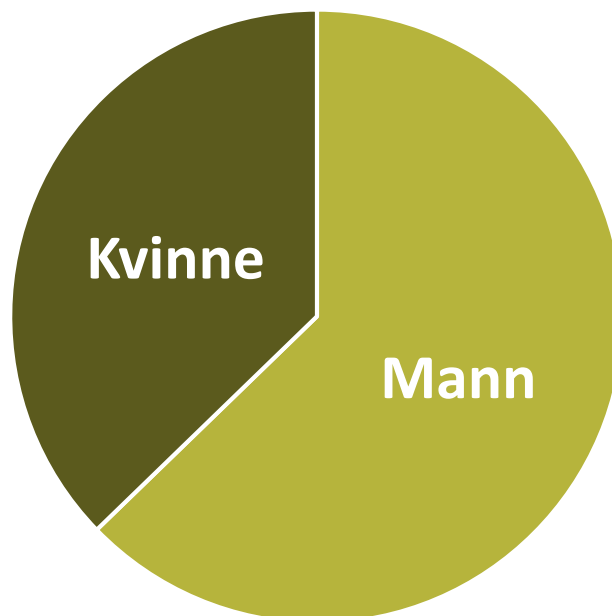
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 19: Kjønn (N=3 629, 46%)

	Antall	Pst.
Mann	2 277	63 %
Kvinne	1 352	37 %
Sum	3 629	

Spørsmål 3.7

Kjønn (N = 3 629, 46%)

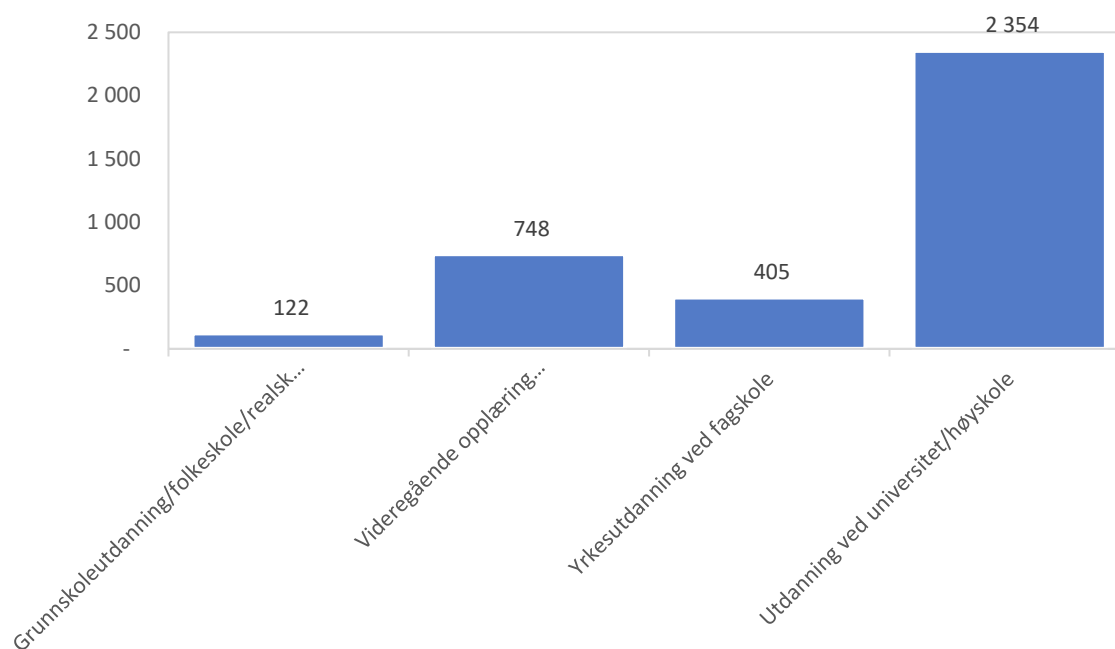
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 20: Høyeste fullførte utdanning (N=3 629, 46%)

	Antall	Pst.
Grunnskoleutdanning/folkeskole/real-skole	122	3 %
Videregående opplæring (allmenfag/yrkesfag)	748	21 %
Yrkesutdanning ved fagskole	405	11 %
Utdanning ved universitet/høyskole	2 354	65 %
Sum	3 629	

Spørsmål 3.8

Hva er din alder? (N = 3 629, 46%)

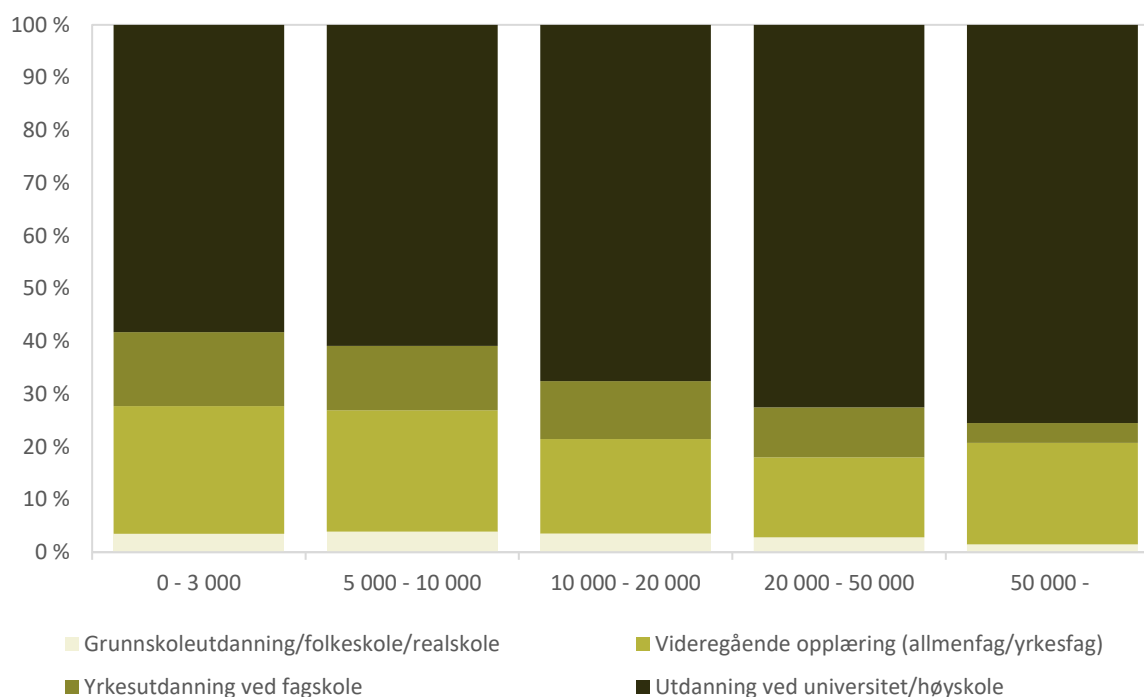
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 20.1: Fordeling etter kommunens størrelse

	0 - 3 000	3 000 – 10 000	10 000 – 20 000	20 000 – 50 000	50 000 -
Grunnskoleutdanning/folkeskole/realskole	3 %	4 %	4 %	3 %	1 %
Videregående opplæring (allmenfag/yrkesfag)	24 %	23 %	18 %	15 %	19 %
Yrkesutdanning ved fagskole	14 %	12 %	11 %	9 %	4 %
Utdanning ved universitet/høyskole	58 %	61 %	68 %	73 %	76 %
Total	776	452	428	623	300

Spørsmål 3.9

Utdanningsnivå (N = 3 629, 46%). Fordelt etter kommunestørrelse.

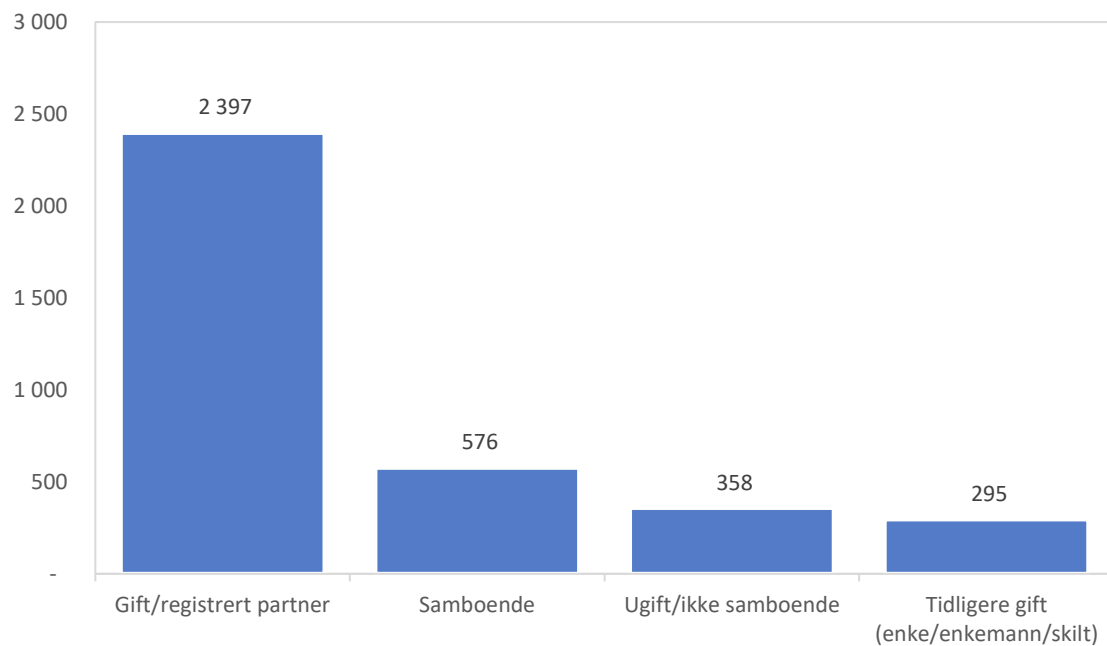
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 21: Sivilstatus (N=3 629, 46%)

	Antall	Pst.
Gift/registrert partner	2 397	66 %
Samboende	576	16 %
Ugift/ikke samboende	358	10 %
Tidligere gift (enke/enkemann/skilt)	295	8 %
Total	3 627	

Spørsmål 3.10

Sivilstatus (N = 3 629, 46%)

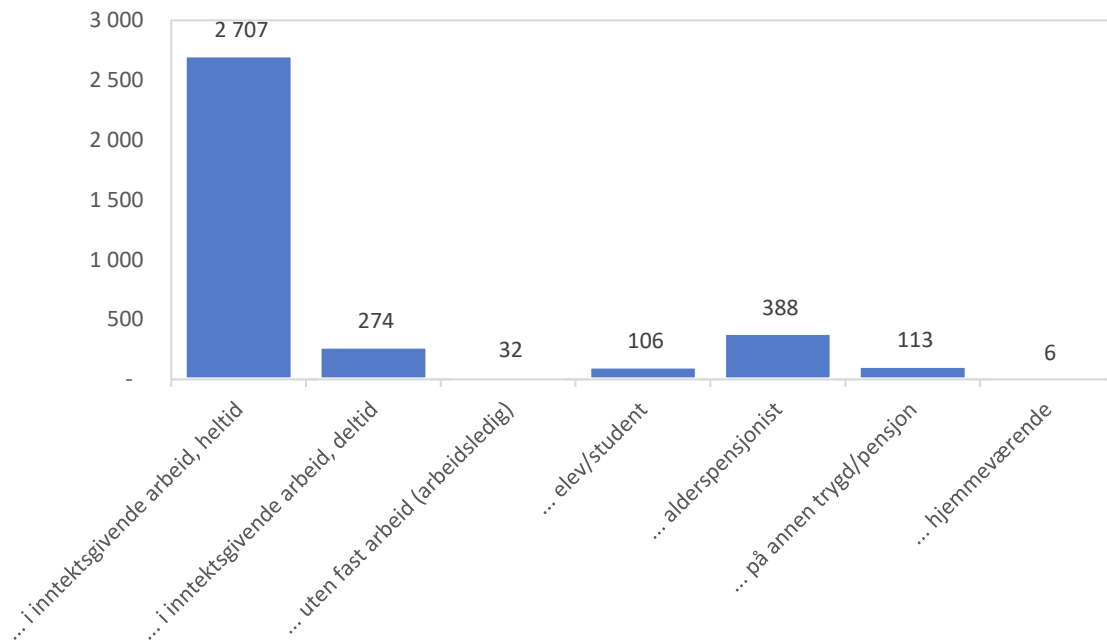
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 22: Arbeidssituasjon (N=3 625, 46%)

Er du i...	Antall	Pst.
... i inntektsgivende arbeid, heltid	2 707	75 %
... i inntektsgivende arbeid, deltid	274	8 %
... uten fast arbeid (arbeidsledig)	32	1 %
... elev/student	106	3 %
... alderspensjonist	388	11 %
... på annen trygd/pensjon	113	3 %
... hjemmeverende	6	0 %
Total	3 625	

Spørsmål 3.11

Arbeidssituasjon (N = 3 625, 46%)

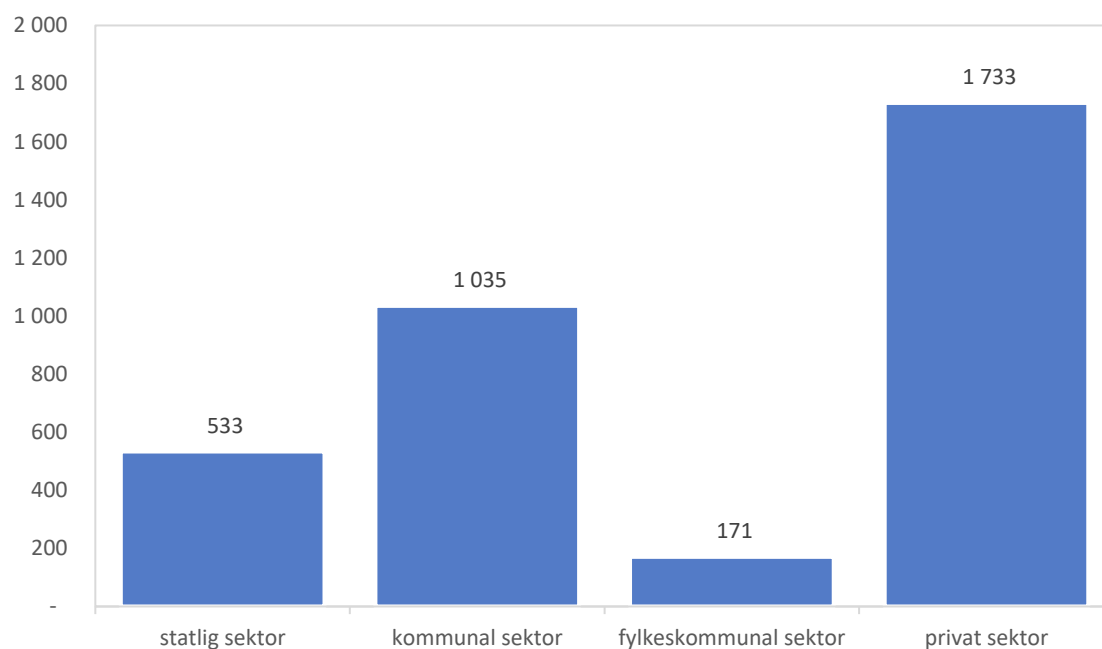
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 23: Sysselsetting etter sektor (N=3 472, 44%)

	Antall	Pst.
statlig sektor	533	15 %
kommunal sektor	1 035	30 %
fylkeskommunal sektor	171	5 %
privat sektor	1 733	50 %
Total	3 472	

Spørsmål 3.12

Sysselsetting etter sektor (N = 3 472, 44%)

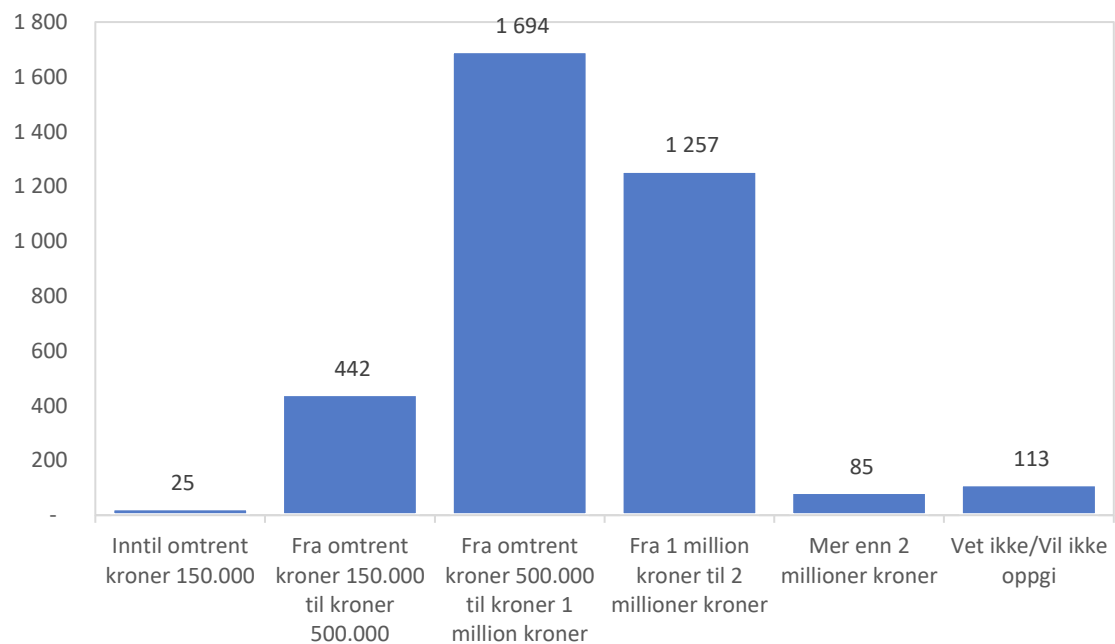
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 24: Hva er din husstands samlede brutto årsinntekt? (N=3 616, 46%)

	Antall	Pst.
Inntil omtrent kroner 150.000	25	1 %
Fra omtrent kroner 150.000 til kroner 500.000	442	12 %
Fra omtrent kroner 500.000 til kroner 1 million kroner	1 694	47 %
Fra 1 million kroner til 2 millioner kroner	1 257	35 %
Mer enn 2 millioner kroner	85	2 %
Vet ikke/Vil ikke oppgi	113	3 %
Total	3 616	

Spørsmål 3.13

Brutto årsinntekt (N = 3 616, 46%)

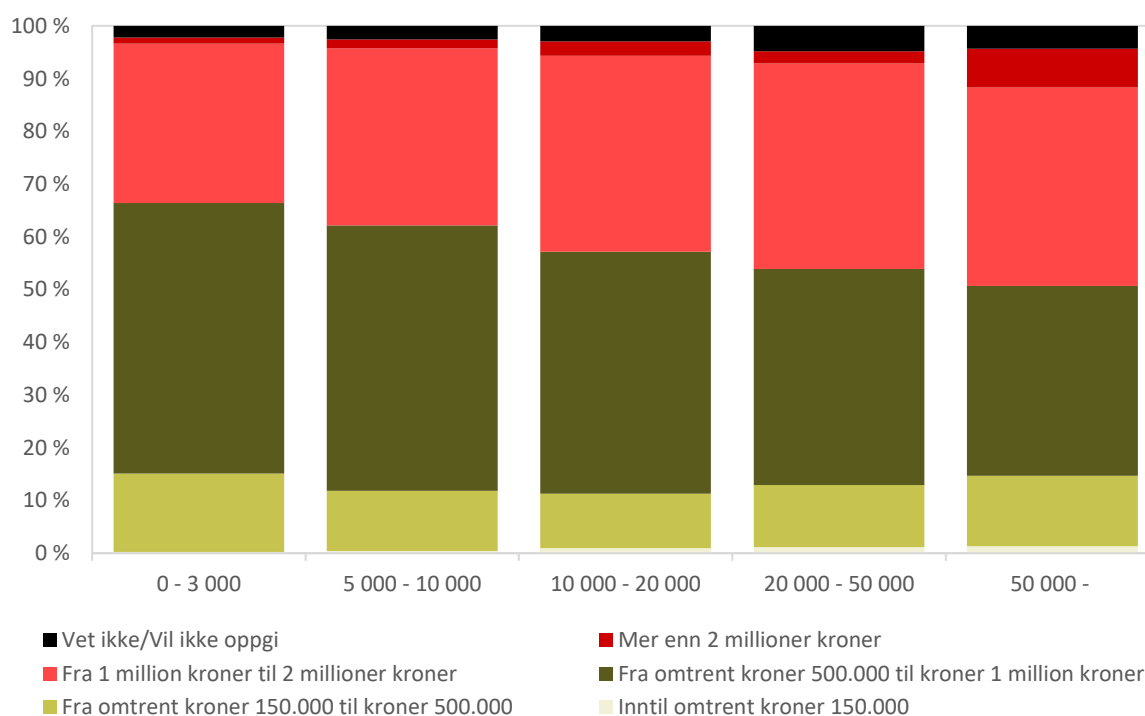
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 24.1: Fordeling etter kommunens størrelse

	0 – 3 000	3 000 – 10 000	10 000 – 20 000	20 000 – 50 000	50 000 -
Inntil omtrent kroner 150.000	0 %	0 %	1 %	1 %	1 %
Fra omtrent kroner 150.000 til kroner 500.000	15 %	11 %	10 %	12 %	13 %
Fra omtrent kroner 500.000 til kroner 1 mil- lion kroner	51 %	50 %	46 %	41 %	36 %
Fra 1 million kroner til 2 millioner kroner	30 %	34 %	37 %	39 %	38 %
Mer enn 2 millioner kro- ner	1 %	2 %	3 %	2 %	7 %
Vet ikke/Vil ikke oppgi	2 %	3 %	3 %	5 %	4 %
Total	774	451	425	620	300

Spørsmål 3.14

Hva er din husstands samlede brutto årsinntekt? (N=3 616, 46%). Fordelt etter kommunestørrelse.

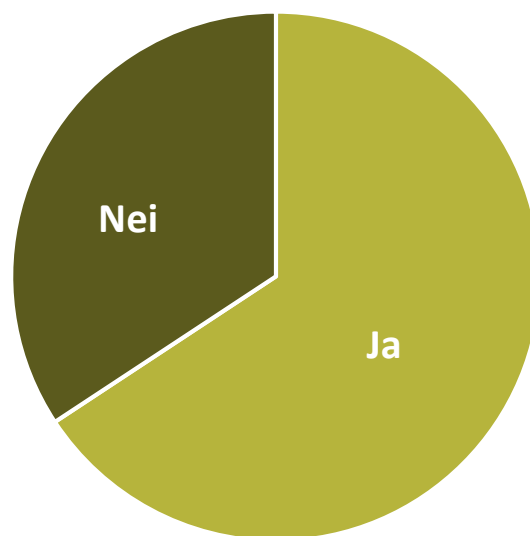
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 25: Arbeider du i bostedskommunen din? (N=3 467, 44%)

	Antall	Pst.
Ja	2 279	66 %
Nei	1 188	34 %
Total	3 467	

Spørsmål 3.15

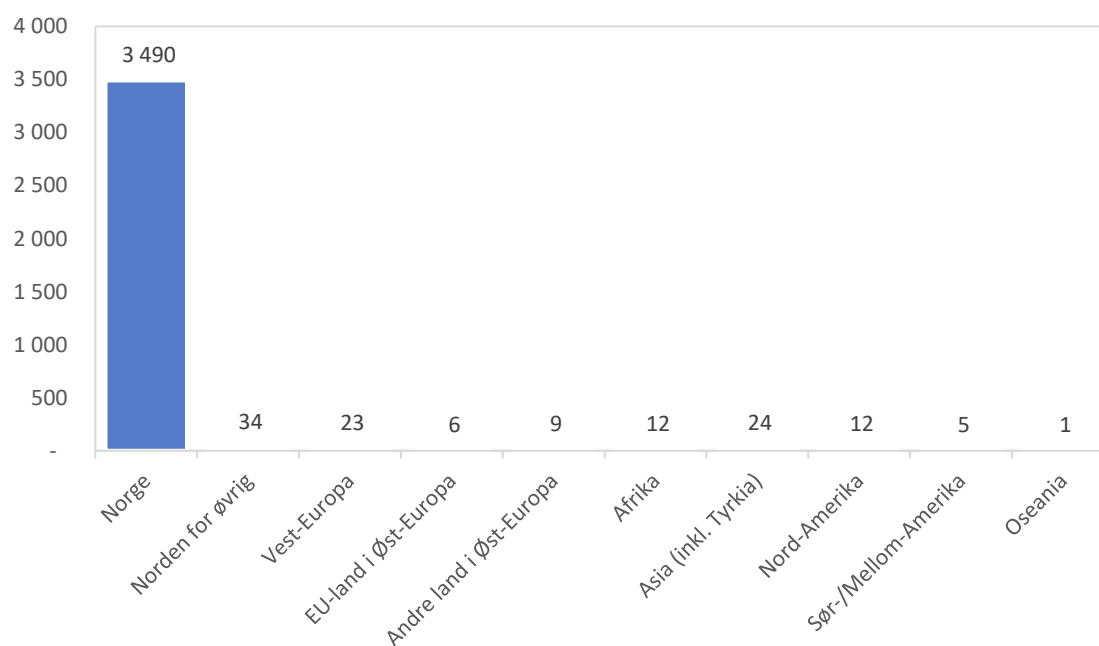
Arbeidssted (N = 3 467, 44%)

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 26: Hvor er du født? (N=3 616, 46%)

	Antall	Pst.
Norge	3 490	97 %
Norden for øvrig	34	1 %
Vest-Europa	23	1 %
EU-land i Øst-Europa	6	0 %
Andre land i Øst-Europa	9	0 %
Afrika	12	0 %
Asia (inkl. Tyrkia)	24	1 %
Nord-Amerika	12	0 %
Sør-/Mellom-Amerika	5	0 %
Oseania	1	0 %
Total	3 616	

Spørsmål 3.16**Fødeland (N = 3 616, 46%)**

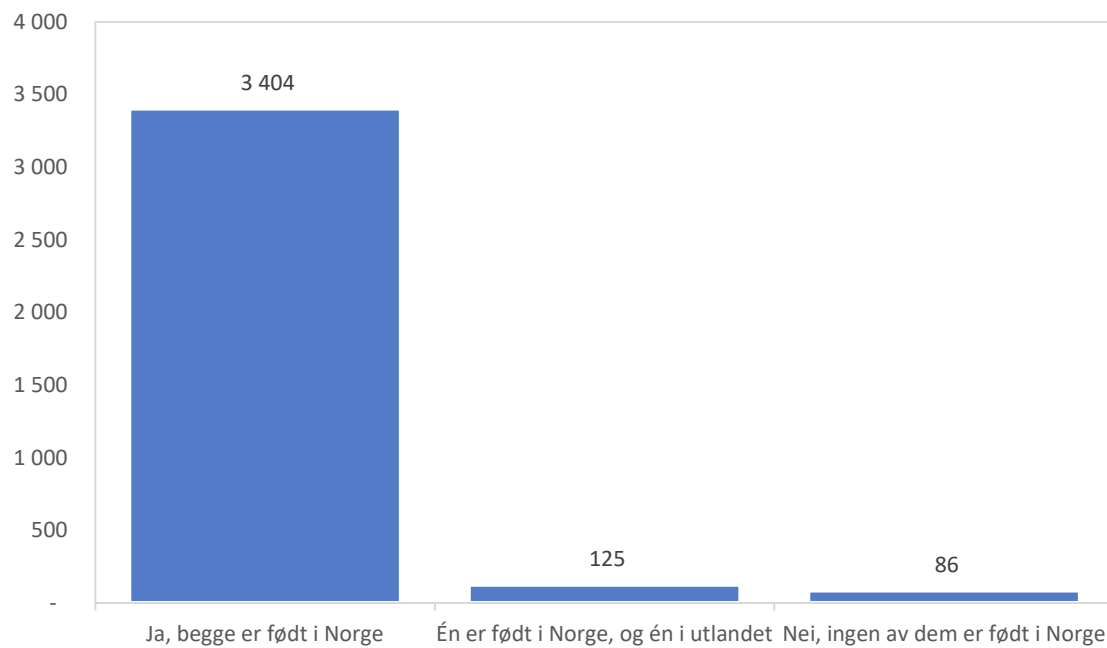
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 27: Hvor er du født? (N=3 615, 46%)

	Antall	Pst.
Ja, begge er født i Norge	3 404	94 %
Én er født i Norge, og én i utlandet	125	3 %
Nei, ingen av dem er født i Norge	86	2 %
Total	3 615	

Spørsmål 3.17

Foreldres fødested (N = 3 615, 46%)

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

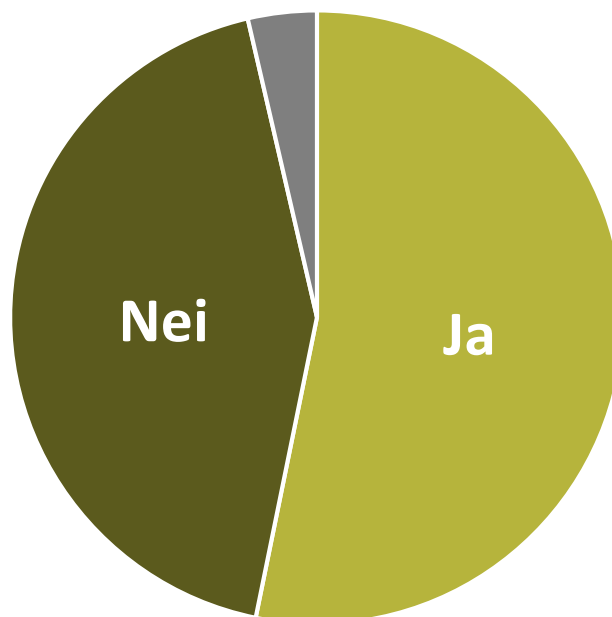
3.2 Øvrige spørsmål

Spørsmål 1: Mener du at din kommune bør slås sammen med en eller flere av nabokommunene? (N=4 073, 52%)

	Antall	Pst.
Ja	2 167	53 %
Nei	1 758	43 %
Vet ikke	148	4 %
Sum	4 073	

Spørsmål 3.18

Kommunesammenslåing (N = 4 073, 52%)

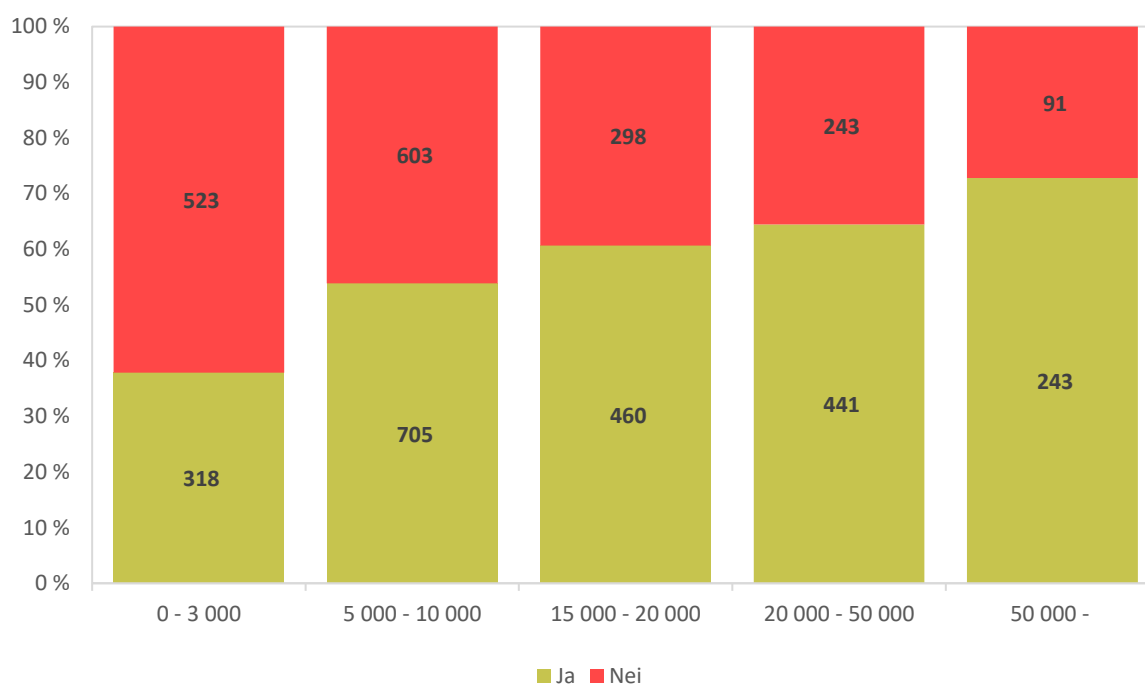
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 1.1: Fordeling etter kommunens størrelse

	0 - 3 000	3 000 – 10 000	10 000 – 20 000	20 000 – 50 000	50 000 -
Ja	36 %	52 %	58 %	62 %	71 %
Nei	59 %	44 %	38 %	34 %	27 %
Vet ikke	4 %	4 %	4 %	3 %	2 %
Sum	880	512	471	707	342

Spørsmål 3.19

Kommunesammenslåing (N = 4 073, 52%). Fordelt etter kommunestørrelse.

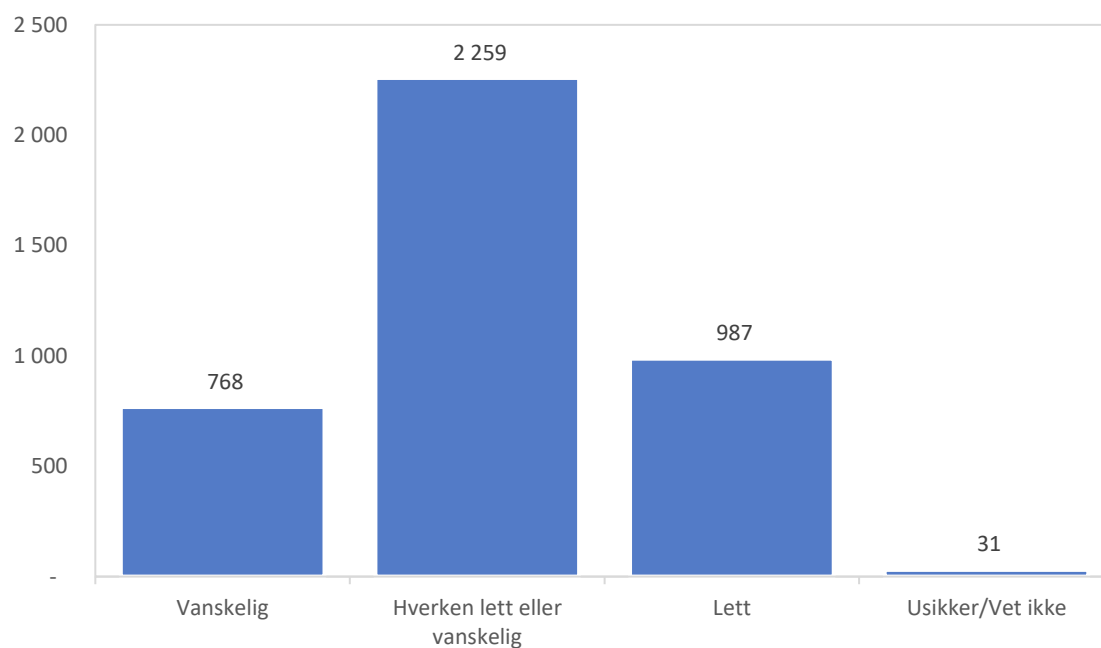
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 2: Hvor lett eller vanskelig mener du det er å sette seg inn i de sakene du skal ta stilling til som representant i kommunestyret? (N=4 046, 51%)

	Antall	Pst.
Vanskelig	768	19 %
Hverken lett eller vanskelig	2 259	56 %
Lett	987	24 %
Usikker/Vet ikke	31	1 %
Sum	4 046	

Spørsmål 3.20

Hvor lett eller vanskelig mener du det er å sette seg inn i de sakene du skal ta stilling til som representant i kommunestyret? (N = 4 046, 51%)

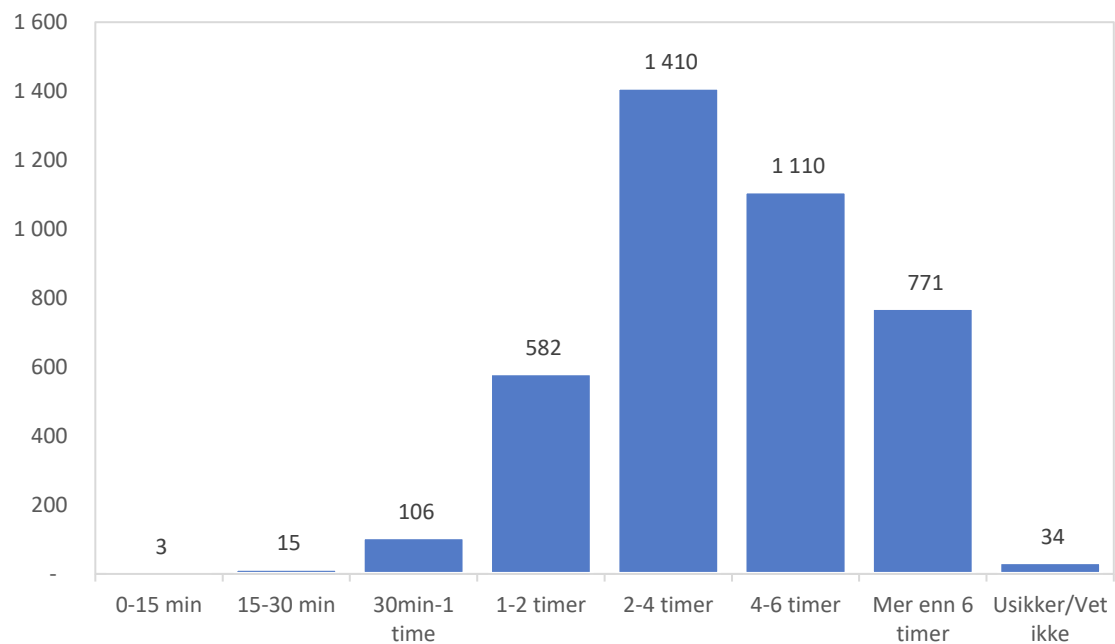
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 3: Hvor mye tid bruker du vanligvis til å forberede deg til et møte i kommunestyret? (N=4 031, 51%)

	Antall	Pst.
0 – 15 min	3	0 %
15 – 30 min	15	0 %
30 min – 1 time	106	3 %
1 – 2 timer	582	14 %
2 – 4 timer	1 410	35 %
4 – 6 timer	1 110	28 %
Mer enn 6 timer	771	19 %
Usikker/Vet ikke	34	1 %
Sum	4 031	

Spørsmål 3.21

Hvor mye tid bruker du vanligvis til å forberede deg til et møte i **kommunestyret**? (N = 4 031, 51%)

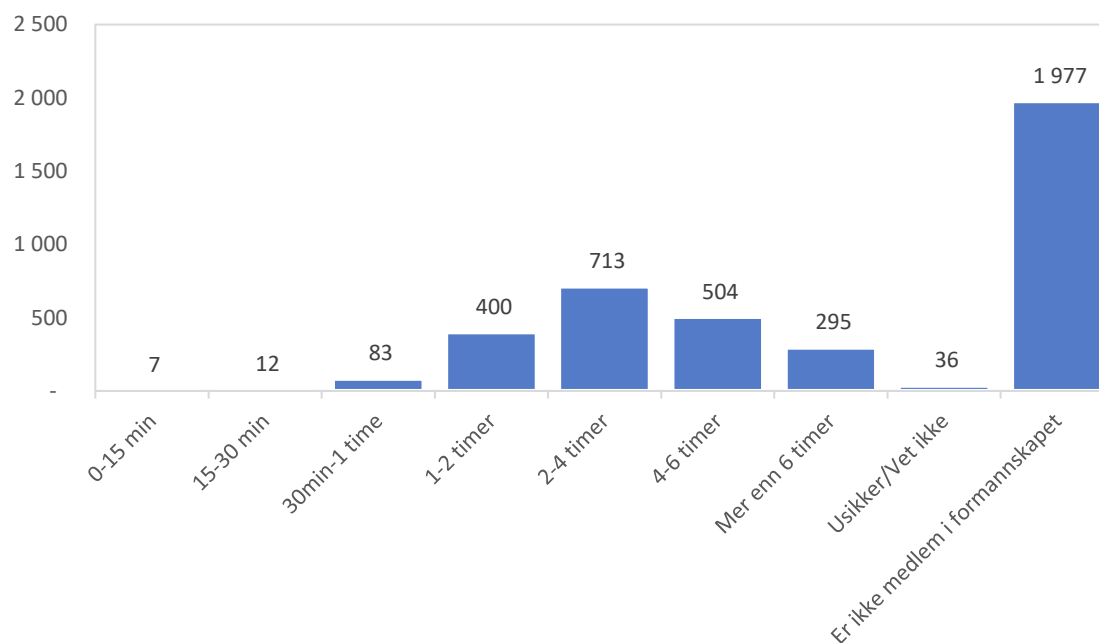
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 4: Hvor mye tid bruker du vanligvis til å forberede deg til et møte i Formannskapet? (N=4 027, 51%)

	Antall	Pst.
0 – 15 min	7	0 %
15 – 30 min	12	0 %
30 min – 1 time	83	2 %
1 – 2 timer	400	10 %
2 – 4 timer	713	18 %
4 – 6 timer	504	13 %
Mer enn 6 timer	295	7 %
Usikker/Vet ikke	36	1 %
Er ikke medlem i formannskapet	1 977	49 %
Sum	4 027	

Spørsmål 3.22

Hvor mye tid bruker du vanligvis til å forberede deg til et møte i **Formannskapet**? (N = 4 027, 51%)

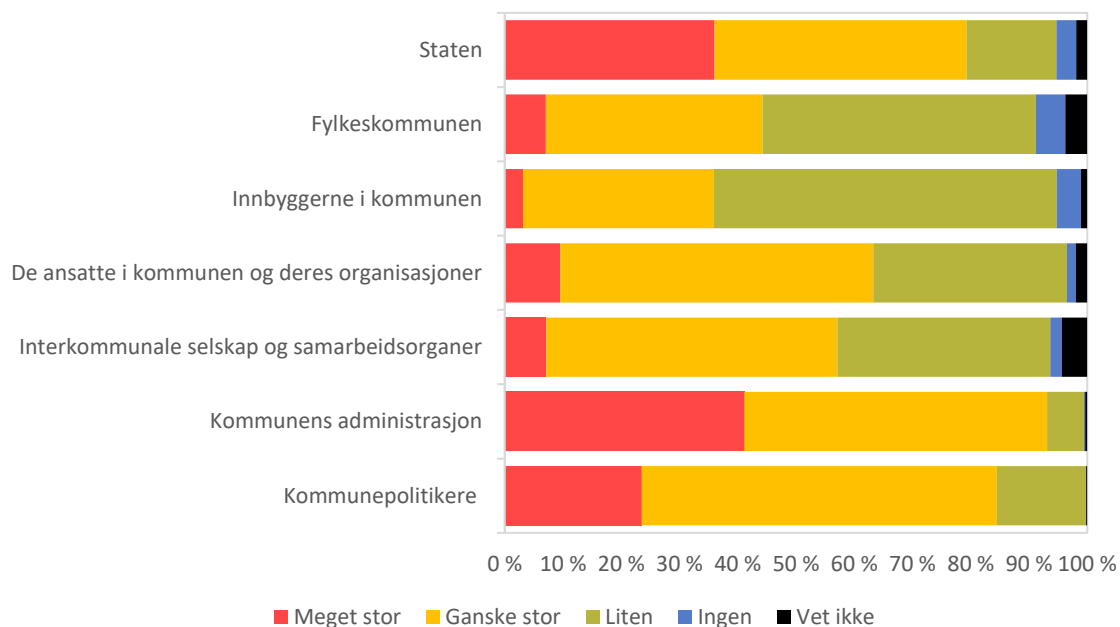
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 5: Hvor stor innflytelse mener du følgende myndigheter og andre grupper har på kommunens tjenestetilbud? (N=3 922, 50%)

	Meget stor	Ganske stor	Liten	Ingen
Kommunepolitikere	23 %	61 %	15 %	0 %
Kommunens administrasjon	41 %	52 %	6 %	0 %
Interkommunale selskap og samarbeidsorganer	7 %	50 %	37 %	2 %
De ansatte i kommunen og deres organisasjoner	9 %	54 %	33 %	2 %
Innbyggerne i kommunen	3 %	33 %	59 %	4 %
Fylkeskommunen	7 %	37 %	47 %	5 %
Staten	36 %	43 %	15 %	3 %
Total	4 983	12 926	8 338	645

Spørsmål 3.23

Hvor stor innflytelse mener du følgende myndigheter og andre grupper har på kommunens tjenestetilbud? (N = 3 922, 50%)

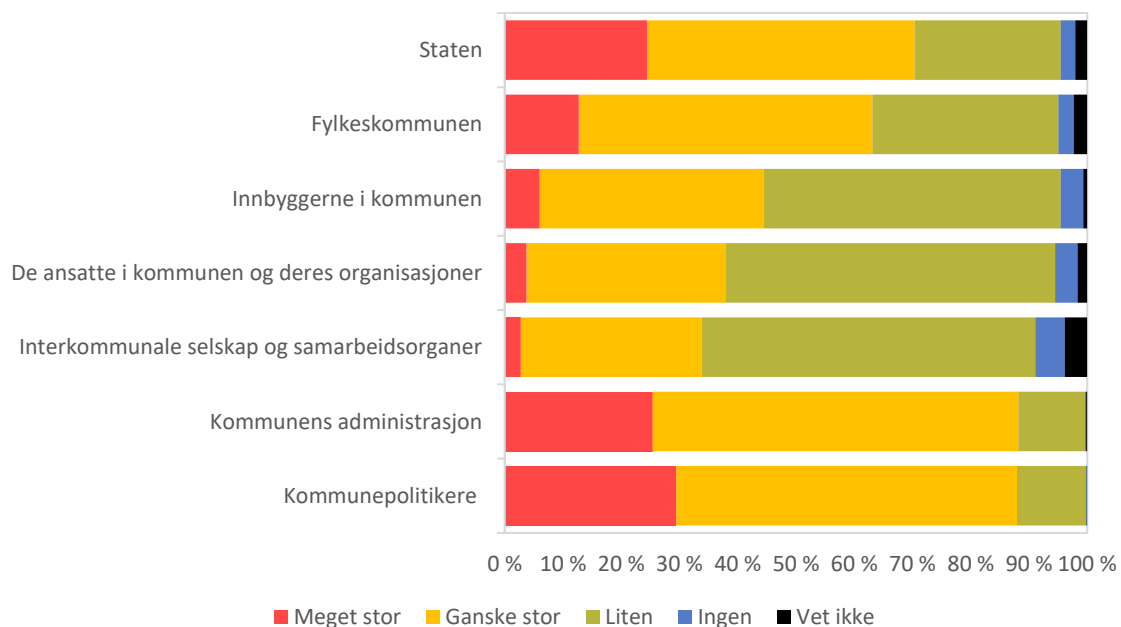
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 6: Hvor stor innflytelse mener du følgende myndigheter og andre grupper har på samfunnsutviklingen i kommunen, altså på bosetting, næringsliv, kommunikasjon og arealbruk? (N=3 774, 48%)

	Meget stor	Ganske stor	Liten	Ingen	Vet ikke
Kommunepolitikere	29 %	59 %	12 %	0 %	0 %
Kommunens administrasjon	25 %	63 %	11 %	0 %	0 %
Interkommunale selskap og samarbeidsorganer	3 %	31 %	57 %	5 %	4 %
De ansatte i kommunen og deres organisasjoner	4 %	34 %	57 %	4 %	2 %
Innbyggerne i kommunen	6 %	38 %	51 %	4 %	1 %
Fylkeskommunen	13 %	50 %	32 %	3 %	2 %
Staten	24 %	46 %	25 %	2 %	2 %
Total	3 937	12 123	9 224	690	415

Spørsmål 3.24

Hvor stor innflytelse mener du følgende myndigheter og andre grupper har på samfunnsutviklingen i kommunen? (N = 3 774, 48%)

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 7: Hvor viktig er følgende for deg som folkevalgt? (N=3 733, 47%)

	Meget viktig	Ganske viktig	Mindre viktig	Ikke viktig	Vet ikke
Hjelp enkeltpersoner som har problemer med å nå frem overfor kommunen	26 %	49 %	22 %	2 %	1 %
Ivareta interessene til egen bygd/grend/bydel	23 %	37 %	33 %	7 %	0 %
Utforme overordnede mål og prioriteringer for kommunens virksomhet	66 %	31 %	3 %	0 %	0 %
Utvikle kommunens næringsliv og arbeidsplasser	72 %	26 %	2 %	0 %	0 %
Økonomistyring og effektiv ressursbruk	73 %	25 %	2 %	0 %	0 %
Sørge for at administrasjonen iverksetter vedtatte oppgaver	66 %	31 %	3 %	0 %	0 %
Total	12 109	7 422	2 439	373	57

Spørsmål 3.25

Hvor viktig er følgende for deg som folkevalgt? (N=3 733, 47%)

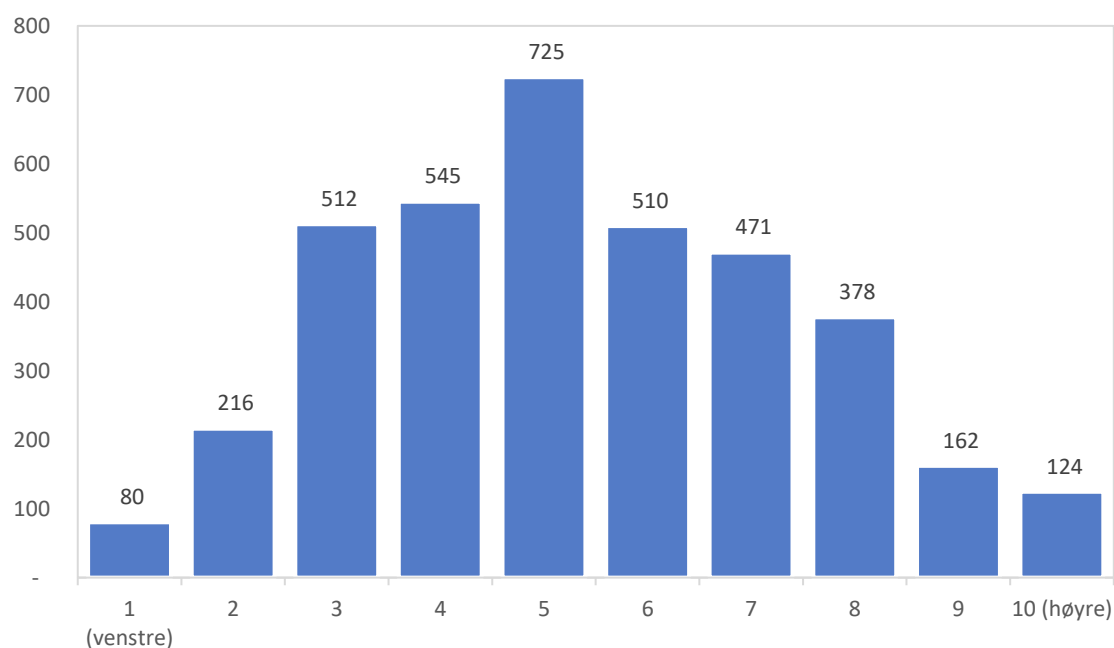
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 8: I politikken snakker man ofte om «venstresiden» og «høyresiden». Hvordan vil du plassere deg på en slik skala? (N=3 724, 47%)

	Antall	Prosent
1 (venstre)	80	2 %
2	216	6 %
3	512	14 %
4	545	15 %
5	725	19 %
6	510	14 %
7	471	13 %
8	378	10 %
9	162	4 %
10 (høyre)	124	3 %
Total	3 724	

Spørsmål 3.26

I politikken snakker man ofte om «venstresiden» og «høyresiden». Hvordan vil du plassere deg på en slik skala? (N=3 724, 47%)

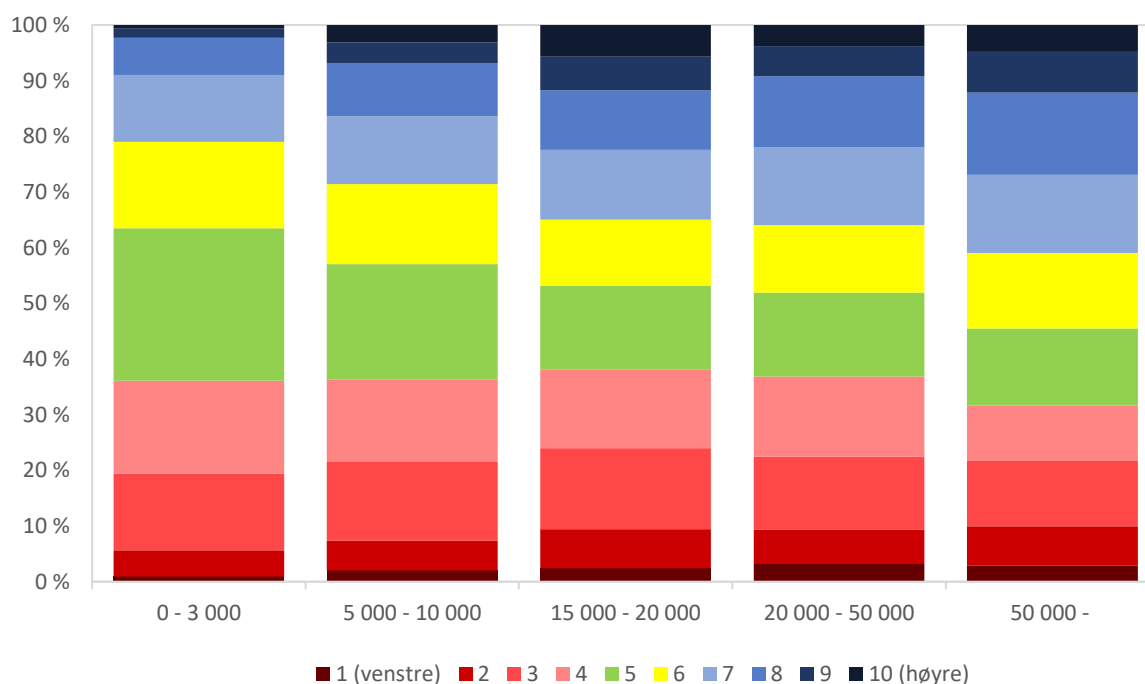
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 8.1: Fordeling etter kommunens størrelse

	0 - 3 000	3 000 – 10 000	10 000 – 20 000	20 000 – 50 000	50 000 -
1 (venstre)	1 %	2 %	2 %	3 %	3 %
2	5 %	5 %	7 %	6 %	7 %
3	14 %	14 %	15 %	13 %	12 %
4	17 %	15 %	14 %	14 %	10 %
5	27 %	21 %	15 %	15 %	14 %
6	16 %	14 %	12 %	12 %	14 %
7	12 %	12 %	13 %	14 %	14 %
8	7 %	9 %	11 %	13 %	15 %
9	2 %	4 %	6 %	5 %	7 %
10 (høyre)	1 %	3 %	6 %	4 %	5 %
Total	794	1 252	734	640	303

Spørsmål 3.27

Høyre-venstre-aksen (N = 3 724, 47%). Fordelt etter kommunestørrelse.

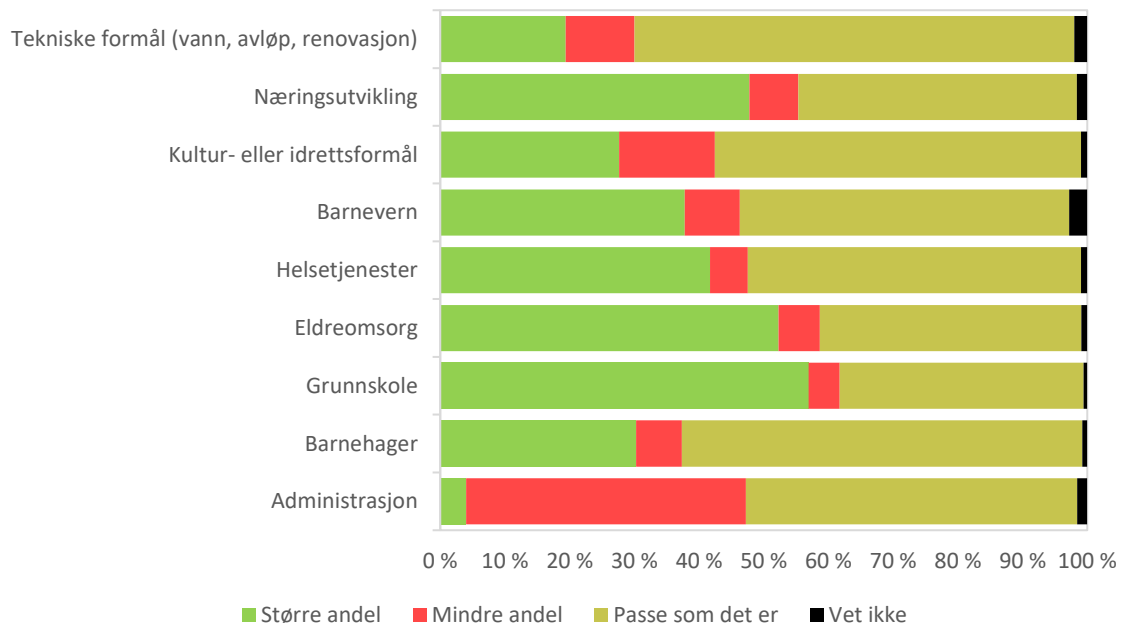
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 9: Hvis du tar utgangspunkt i dagens fordeling av kommunens inntekter, mener du at hver av følgende saker bør få en større eller mindre andel av de totale inntektene, eller mener du det er passe som det er i dag? (N=3 666, 46%)

	Større andel	Mindre andel	Passe som det er	Vet ikke
Administrasjon	4 %	43 %	51 %	2 %
Barnehager	30 %	7 %	62 %	1 %
Grunnskole	57 %	5 %	38 %	1 %
Eldreomsorg	52 %	6 %	40 %	1 %
Helsetjenester	42 %	6 %	51 %	1 %
Barnevern	38 %	8 %	51 %	3 %
Kultur- eller idrettsformål	28 %	15 %	57 %	1 %
Næringsutvikling	48 %	8 %	43 %	2 %
Tekniske formål (vann, avløp, renovasjon)	19 %	11 %	68 %	2 %
Total	11 630	3 985	16 891	442

Spørsmål 3.28

Fordeling av kommunens inntekter. (N=3 666, 46%)

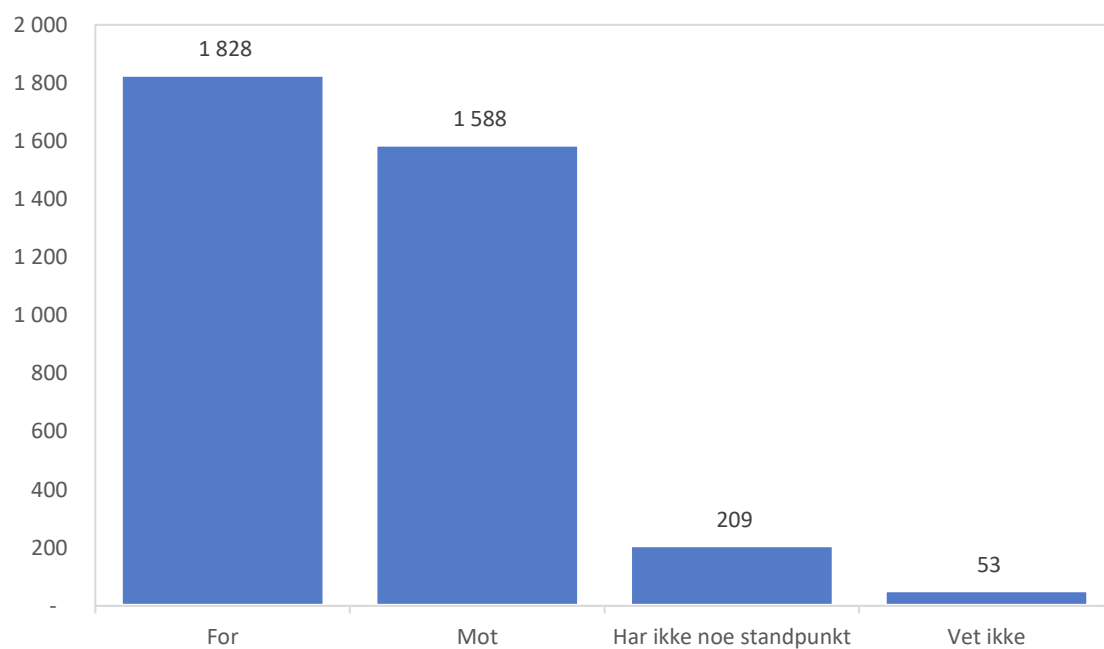
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 10: Er du for eller mot å kreve inn eiendomsskatt i din kommune, eller har du ikke noe standpunkt til dette? (N=3 678, 47%)

	Antall	Prosent
For	1 828	50 %
Mot	1 588	43 %
Har ikke noe standpunkt	209	6 %
Vet ikke	53	1 %
Total	3 678	

Spørsmål 3.29

Er du for eller mot å kreve inn eiendomsskatt i din kommune, eller har du ikke noe standpunkt til dette? (N=3 678, 47%)

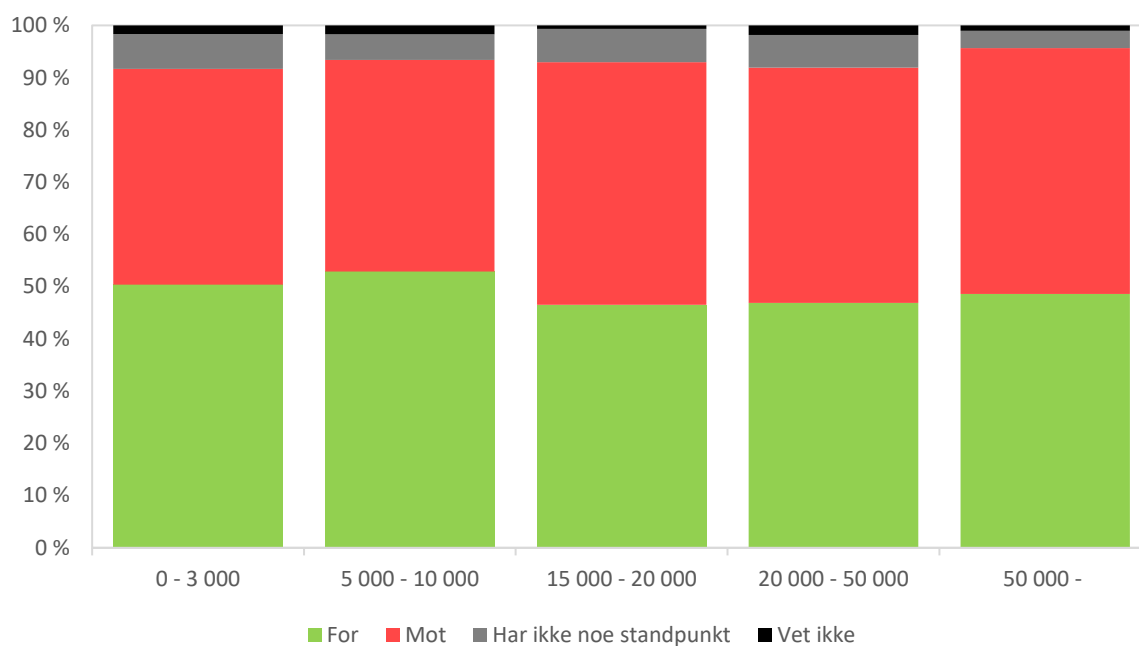
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 10.1: Fordeling etter kommunens størrelse

	0 - 3 000	3 000 – 10 000	10 000 – 20 000	20 000 – 50 000	50 000 -
For	50 %	53 %	47 %	47 %	48 %
Mot	41 %	40 %	47 %	45 %	47 %
Har ikke noe standpunkt	7 %	5 %	6 %	6 %	3 %
Vet ikke	2 %	2 %	1 %	2 %	1 %
Total	781	1 232	728	635	302

Spørsmål 3.30

Eiendomsskatt (N = 3 678, 47%). Fordelt etter kommunestørrelse.

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

3.3 Surveyeksperiment

3.3.1 Hensikt

Formålet med surveyeksperimentet var å kartlegge lokalpolitikernes kunnskapsnivå om kommunens resultat på de nasjonale prøvene, samt betydningen av informasjon for ønsker om reformer i grunnskolen.

3.3.2 Gjennomføring

Surveyeksperimentet består av ett spørsmål om kommunens prestasjoner på siste nasjonale prøver i lesing, engelsk og regning for 8. klasse, informasjon om kommunens faktiske resultater på disse nasjonale prøvene og et siste spørsmål om hvilke tiltak respondenten mener det er spesielt viktig å iverksette for å forbedre resultatene i skolen.

Respondentene tok tre ulike veier gjennom eksperimentet. Veien ble bestemt etter en tilfeldig trekking av kommuner i tre grupper, som i sin tur delte respondentene i tre grupper, jf. tabellen nedenfor.

Tabell 3.31

Fordeling av respondenter i tre grupper for surveyeksperimentet

	Antall	Svarprosent
Gruppe 1	2 994	48.1 %
Gruppe 2	2 741	48.4 %
Gruppe 3	2 721	48.0 %
Sum	8 456	48.2 %

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

De tre gruppene besvarte alle spørsmålet om særlig tiltak for å forbedre resultatene i skolen. Kun gruppe 2 og 3 ble først bedt om å huske tilbake til hvordan deres kommune gjorde det på de nasjonale prøvene for lesing, regning og engelsk i 8. klasse. Deretter fikk gruppe 3 informasjon om hvordan skolene i kommunen faktisk presterte på de nasjonale prøvene.

Surveyeksperimentet illustreres i figuren under.

Figur 3.32

Gjennomføring av surveyeksperimentet

	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
Spm. 11 : I 2015 ble det gjennomført nasjonale prøver i lesing, engelsk og regning for 8. Klasse. Husker du omtrent hvor godt kommunens elever klarte seg på disse prøvene ?		X	X
Din kommune opplevde følgende resultater... Tallene angir prosentvis avvik for din kommune fra det nasjonale snittet.			X
Spm. 12: Hvilke av disse tiltakene mener du er spesielt viktige å iverksette for å forbedre resultatene i skolen ?	X	X	X

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

3.3.3 Resultat

Spørsmål 11 viser svarfordelingen på spørsmålet om kommunens resultat, og spørsmål 12 gir svarfordelingen når det gjelder reformer. En nærmere analyse viser at lokalpolitikere er gjennomgående godt informert om resultatene av de nasjonale prøvene. Politikerne tenderer å svare at de har resultater som er bedre enn gjennomsnittet når det faktisk er tilfellet, og at de har resultater som er under gjennomsnittet når det er situasjonen.

Lokalpolitikernes preferanser for reformer omfattet henimot 10 000 responser, noe som har sammenheng med at det var adgang til å krysse av for flere svaralternativer. Rekruttering av bedre kvalifiserte lærere, holde skolen ansvarlig for oppnådde resultater samt å bedre tilbudet for svake elever er det hyppigst nevnte reformalternativene.

Analysen indikerer at folkevalgte i kommuner med svake resultater på nasjonale prøver vektlegger strukturelle reformer (endringer i skolestruktur, skolen holdes ansvarlig for resultatene, bedre kvalifiserte lærere) i større grad enn politikere fra kommuner med gode elevresultater.

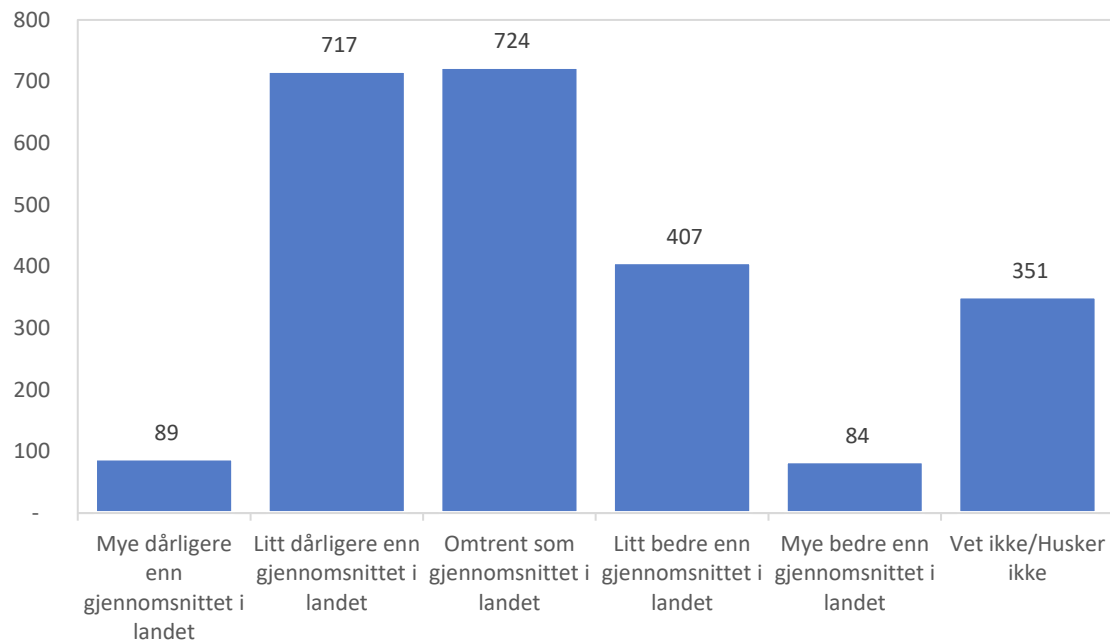
Spørsmål 11: Husker du omtrent hvor godt kommunens elever klarte seg på de nasjonale prøvene for 8. klasse i 2015? (N=2 372, 43%²)

	Antall	Prosent
Mye dårligere enn gjennomsnittet i landet	89	4 %
Litt dårligere enn gjennomsnittet i landet	718	30 %
Omtrent som gjennomsnittet i landet	726	31 %
Litt bedre enn gjennomsnittet i landet	409	17 %
Mye bedre enn gjennomsnittet i landet	86	4 %
Vet ikke/Husker ikke	349	15 %
Total	2 377	

² Svarprosenten beregnes på bakgrunn av antall respondenter som faktisk fikk spørsmålet, altså gruppe 2 og 3 som beskrevet over, som omfattet i alt 5 462 respondenter.

Spørsmål 3.33

Husker du omtrent hvor godt kommunens elever klarte seg på de nasjonale prøvene for 8. klasse i 2015? (N=2 372, 43%)

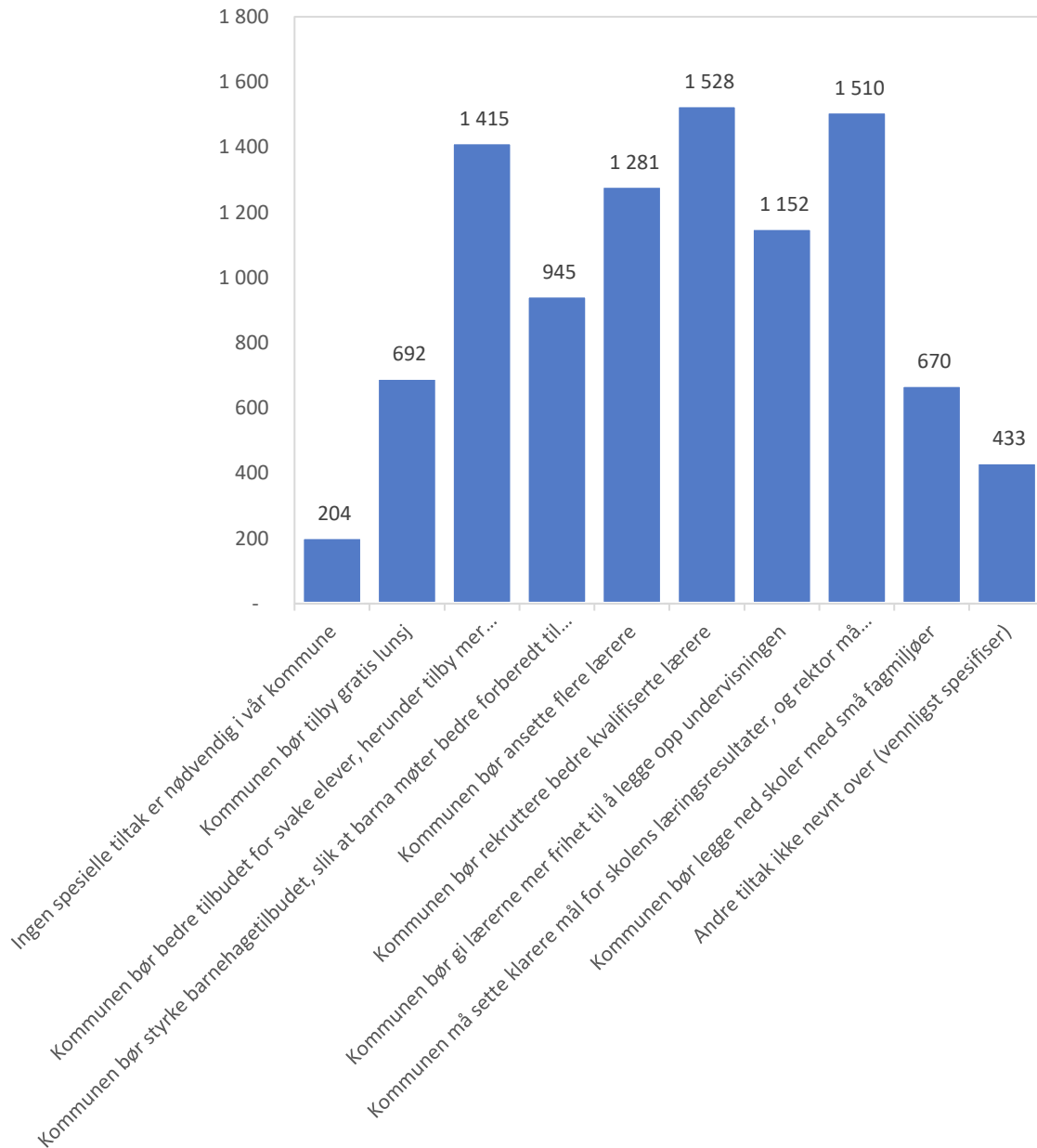
Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Spørsmål 12: Hvilke av disse tiltakene mener du er spesielt viktige for å forbedre resultatene i skolen? Flere svar mulig (N=3 617, 46%)

	Antall	Prosent
Ingen spesielle tiltak er nødvendig i vår kommune	204	2 %
Kommunen bør tilby gratis lunsj	692	7 %
Kommunen bør bedre tilbudet for svake elever, herunder tilby mer spesialundervisning	1 415	14 %
Kommunen bør styrke barnehagetilbudet, slik at barna møter bedre forberedt til skolen	945	10 %
Kommunen bør ansette flere lærere	1 281	13 %
Kommunen bør rekruttere bedre kvalifiserte lærere	1 528	16 %
Kommunen bør gi lærerne mer frihet til å legge opp undervisningen	1 152	12 %
Kommunen må sette klarere mål for skolens læringsresultater, og rektor må holdes ansvarlige hvis målene ikke nås	1 510	15 %
Kommunen bør legge ned skoler med små fagmiljøer	670	7 %
Andre tiltak ikke nevnt over (vennligst spesifiser)	433	4 %
Total	9 829	

Spørsmål 3.34

Hvilke av disse tiltakene mener du er spesielt viktige for å forbedre resultatene i skolen? Flere svar mulig (N=3 617, 46%)

Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) og BI

Samfunnsøkonomisk analyse

Rapport nr. X-201X

Samfunnsøkonomisk analyse har særskilt fokus på samfunnsøkonomiske problemstillinger i skjæringspunktet mellom næringers og samfunnets interesser, mellom makroøkonomiske utviklingstrekk og markeders respons, mellom individ og samfunn og i tilknytning til samfunnets institusjoner.

Samfunnsøkonomisk analyse AS

Telefon: 97 41 10 01

E-post: post@samfunnsokonomisk-analyse.no

ISBN-nummer:
978-82-93320-20-3 (nett)